
ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας

Περιεχόμενα

Δήλωση αποστολής	4
Βασικές αρχές	6
Στρατηγικοί πυλώνες δράσης	9
Πηγές χρηματοδότησης	9
Πυλώνας I: Ενίσχυση του πλαισίου προστασίας για ευάλωτα πρόσωπα	10
Σκοπός 1: Διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν σε ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ	10
Στόχος 1: Υποστήριξη στη καθιέρωση προτυποποιημένων διαδικασιών εντοπισμού και αξιολόγησης ευαλωτότητας, παραπομπής και διαχείρισης υποθέσεων για τα ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς	10
Στόχος 2: Διασφάλιση της πρόσβασης σε ειδικές συνθήκες υποδοχής, ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις και δικαιώματα στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.....	13
Στόχος 3: Διασφάλιση υποστηρικτικού προ-ενταξιακού και ενταξιακού πλαισίου για ευάλωτα πρόσωπα.....	15
Σκοπός 2: Διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα εκτός ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ.....	17
Στόχος 1: Διασφάλιση πρόσβασης σε ειδικά διαμορφωμένα στεγαστικά προγράμματα για ευάλωτα πρόσωπα	17
Σκοπός 3: Παροχή στήριξης σε ευάλωτα πρόσωπα που διαβιούν σε αστεγία ή σε επισφαλείς συνθήκες - Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (EMEA).....	20
Στόχος 1: Δημιουργία ολοκληρωμένου μηχανισμού υποστήριξης ευάλωτων προσώπων που ζουν σε καθεστώς αστεγίας ή επισφαλείς συνθήκες.....	20
Στόχος 2: Διευκόλυνση της πρόσβασης ενήλικων ευάλωτων προσώπων σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης και υποβολής αιτήματος ασύλου	22
Στόχος 3: Δημιουργία δικτύου παραπομπών για την υποστήριξη των ειδικών αναγκών των ενήλικων ευάλωτων προσώπων που βρίσκονται σε καθεστώς αστεγίας ή διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες.....	23
Σκοπός 4: Ενίσχυση του μηχανισμού εντοπισμού, αξιολόγησης και προστασίας ευάλωτων προσώπων υπό διοικητική κράτηση.....	23
Στόχος 1: Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας εντοπισμού και ενίσχυση της υποστήριξης ευάλωτων προσώπων υπό διοικητική κράτηση.....	23
Πυλώνας II: Ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε υπηρεσίες και υποστήριξη στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους	26
Σκοπός 1: Δημιουργία ενός συνεκτικού και συμπεριληπτικού πλαισίου πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποστήριξης για την άσκηση των δικαιωμάτων των ευάλωτων προσώπων.....	26

Στόχος 1: Υποστήριξη και διασύνδεση ευάλωτων προσώπων με υπηρεσίες και προγράμματα ένταξης στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας	26
Στόχος 2: Διασφάλιση της πρόσβασης στην ιατρική φροντίδα για ευάλωτα πρόσωπα	28
Στόχος 3: Παροχή έγκαιρης, έγκυρης και ολιστικής ενημέρωσης προς ευάλωτα πρόσωπα και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για θέματα ευαλωτότητας.....	29
Στόχος 4: Πρόσβαση σε νομική συμβουλευτική, συνδρομή και εκπροσώπηση	31
Στόχος 5: Διασφάλιση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε βασικά δικαιώματα μετά την απόρριψη της αίτησης διεθνούς προστασίας	33
Στόχος 6: Ενίσχυση της προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, βασανιστηρίων και κάθε μορφής βίας.....	34
Πυλώνας III: Υποστήριξη μηχανισμού ανταπόκρισης: συντονισμός, εκπαίδευση, διαχείριση δεδομένων	37
Σκοπός 1: Συντονισμός και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών και εμπλεκόμενων φορέων που δραστηριοποιούνται στην προστασία των ευάλωτων προσώπων ...	37
Στόχος 1: Σύσταση συντονιστικής ομάδας για διατομεακή συνεργασία και παρακολούθηση ζητημάτων που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα	37
Στόχος 2: Συμμετοχή σε διεθνή fora και διεθνοποίηση των ζητημάτων ευαλωτότητας	38
Στόχος 3: Ενίσχυση και ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς που παρέχουν αρωγή στα θύματα εμπορίας ανθρώπων.....	39
Σκοπός 2: Ενίσχυση γνώσεων και ικανοτήτων φορέων και επαγγελματιών για την προστασία ευάλωτων προσώπων.....	40
Στόχος 1: Αμοιβαία τεχνική υποστήριξη και εκπαίδευση εμπλεκόμενων φορέων και επαγγελματιών	40
Σκοπός 3: Συλλογή, διαχείριση και αξιοποίηση δεδομένων που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα.....	41
Στόχος 1: Αξιοποίηση και επέκταση υπαρχόντων πληροφοριακών συστημάτων για την καταγραφή, συλλογή και διαχείριση δεδομένων σχετικά με ευάλωτα πρόσωπα	41
Στόχος 2: Ενίσχυση μηχανισμών παρακολούθησης, αξιολόγησης και ανατροφοδότησης των προγραμμάτων και δράσεων που υλοποιούνται.....	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	46
1. Υπηρεσίες και φορείς που εμπλέκονται στην προστασία και υποστήριξη ευάλωτων πληθυσμών	46
2. Θεσμικό πλαίσιο για την προστασία ευάλωτων προσώπων.....	47

Δήλωση αποστολής

Η **Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας (εφεξής Γενική Γραμματεία)** συστάθηκε στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου με το άρ. 6 του π.δ. 77/27.06.2023 (Α' 130), με σκοπό τον σχεδιασμό και τη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού προστατευτικού πλαισίου για τις ευάλωτες ομάδες του προσφυγικού και μεταναστευτικού πληθυσμού της χώρας. Στη Γενική Γραμματεία μεταφέρθηκε το σύνολο αρμοδιοτήτων, οργανικών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του άρθρου 39 του π.δ. 106/2020 (Α' 255), και ως εκ τούτου είναι η αρμόδια αρχή για την προστασία, την στέγαση, την επιτροπεία, την κοινωνική ένταξη, την ποιοτική παροχή υπηρεσιών και για την εν γένει διασφάλιση της ευημερίας και της προστασίας των ασυνόδευτων και χωρισμένων από την οικογένειά τους ανήλικων πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών (άρ. 65 του ν. 4939/2022 (Α' 111)). Στο πλαίσιο αυτό, θεσπίστηκε το 2022 η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, καθορίζοντας το σύνολο των πολιτικών και κατευθύνσεων της χώρας και το συνεκτικό πλαίσιο δράσεων, παρεμβάσεων και έργων για τη διασφάλιση της προστασίας αυτής. Τέλος, η Γενική Γραμματεία, βάσει του άρθρου 66ΑΓ του ν. 4939/2022, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 39 του ν. 4960/2022, έχει την αρμοδιότητα του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης.

Η **Γενική Γραμματεία** αποτελεί την κεντρική αρχή σχεδιασμού, υλοποίησης και εποπτείας των πολιτικών, διαδικασιών, δράσεων και προγραμμάτων για την προστασία των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που βρίσκονται στη χώρα, σε συνεργασία με άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες, αρχές και φορείς. Παράλληλα, έχει ως στόχο τον συντονισμό των υπηρεσιών και φορέων που εμπλέκονται στην προστασία και διαχείριση του πληθυσμού που είναι ευάλωτος ή σε κίνδυνο να καταστεί ευάλωτος.

Με την έκδοση του π.δ. 13/2026 (Α' 43) καθορίστηκε το οργανωτικό πλαίσιο της Γενικής Γραμματείας, αποσαφηνίζοντας το εύρος των αρμοδιοτήτων της για την εκπλήρωση της αποστολής της. Στο πλαίσιο αυτό, θεσπίστηκαν διακριτές διοικητικές δομές για την εξειδικευμένη υποστήριξη των ωφελούμενων πληθυσμών. Συγκεκριμένα, συστάθηκε η Διεύθυνση Ευάλωτων Προσώπων, στην οποία συγκεντρώθηκαν οι αρμοδιότητες που αφορούν την προστασία των ευάλωτων προσώπων, ενώ οι αρμοδιότητες που σχετίζονται με τους ασυνόδευτους ανηλικούς εντάχθηκαν στη Διεύθυνση Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων.

Η **Διεύθυνση Ευάλωτων Προσώπων** συγκροτείται από α) το **Τμήμα Θεσμικής Εποπτείας** που είναι αρμόδιο για την διαμόρφωση και την παρακολούθηση του θεσμικού και επιχειρησιακού πλαισίου προστασίας, την ανάπτυξη προτυποποιημένων εγγράφων και διαδικασιών για την αναγνώριση ευάλωτης και την περαιτέρω υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων και τον συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων, β) το **Τμήμα Υποστήριξης, Στέγασης και Διασύνδεσης**, που είναι αρμόδιο για την πρόσβαση των ευάλωτων προσώπων σε κατάλληλη στέγαση και υπηρεσίες υποστήριξης, την διαχείριση των σχετικών αιτημάτων στέγασης και την εποπτεία των υπηρεσιών υποστήριξης σε ευάλωτα πρόσωπα που έχουν ενταχθεί σε εξειδικευμένα στεγαστικά προγράμματα και γ) το **Τμήμα Προστασίας Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων και Βίας**, που είναι αρμόδιο για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών και δράσεων πρόληψης, έγκαιρου εντοπισμού και προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακομεταχείρισης, καθώς και για τον συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων και την ανάπτυξη

εργαλείων και εκπαιδευτικών δράσεων για την αποτελεσματική διαχείριση των σχετικών περιστατικών.

Επιπλέον, ο **Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης** αναβαθμίζεται σε Αυτοτελές Τμήμα, μετά από πέντε χρόνια αποτελεσματικής λειτουργίας στο τομέα της παιδικής προστασίας, με διευρυμένες αρμοδιότητες που καλύπτουν πλέον το σύνολο των ευάλωτων ομάδων, πέραν των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Απόλυτα συναφές δε είναι και το νεοσύστατο **Αυτοτελές Τμήμα Προγραμμάτων** που αποτελεί τον κεντρικό μηχανισμό για τον σχεδιασμό, την εξασφάλιση χρηματοδότησης, την υλοποίηση και την παρακολούθηση εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας, διασφαλίζοντας τη βέλτιστη αξιοποίηση πόρων και την αποτελεσματική υλοποίηση δράσεων για την προστασία των ευάλωτων προσώπων.

Η ομάδα στόχου της Γενικής Γραμματείας περιλαμβάνει πολίτες τρίτων χωρών που βρίσκονται σε κατάσταση ευάλωτότητας, είτε εντός του συστήματος υποδοχής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (όπως σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ), σε Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ), και σε Ελεγχόμενες Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο (ΕΔΠΦΑΑ)¹ είτε εκτός αυτού. Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο, ευάλωτα πρόσωπα θεωρούνται, ιδίως, οι ανήλικοι ασυνόδευτοι ή μη, οι άμεσοι συγγενείς θυμάτων σε ναυάγια (γονείς, αδέρφια, τέκνα και σύζυγοι), τα άτομα με αναπηρία, οι ηλικιωμένοι, οι έγκυες, οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα άτομα με σοβαρές ασθένειες, τα άτομα με νοητική και ψυχική αναπηρία και τα άτομα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, όπως τα θύματα ακρωτηριασμού γεννητικών οργάνων.

Περαιτέρω, το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση² στο πλαίσιο της νέας Οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής, προβλέπει ότι στους αιτούντες που είναι πιθανότερο να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής, περιλαμβάνονται «γυναίκες και άνδρες ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, διεμφυλικά και διαφυλικά άτομα, άτομα με ψυχικές διαταραχές, συμπεριλαμβανομένης της διαταραχής μετατραυματικής καταπόνησης - καθώς και θύματα έμφυλης βίας, ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, γάμου παιδιών ή καταναγκαστικού γάμου, ή βίας με σεξουαλικό, έμφυλο, ρατσιστικό ή θρησκευτικό κίνητρο». Οι εν λόγω περιπτώσεις έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι η ευάλωτοτητα δύναται να προκύπτει και από ειδικές ή συγκυριακές περιστάσεις που δεν εντάσσονται σε προκαθορισμένες κατηγοριοποιήσεις.

Ειδικότερα, η ευάλωτοτητα δεν αποτελεί στατική συνθήκη αλλά μπορεί να μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου, επηρεαζόμενη από κοινωνικούς και ατομικούς παράγοντες, καθώς και από εξωτερικές συνθήκες, όπως κοινωνικά εμπόδια, περιβαλλοντικούς παράγοντες, προσωπικά χαρακτηριστικά και την ψυχική ανθεκτικότητα του κάθε ατόμου. Ο συνδυασμός και η αλληλεπίδραση των παραγόντων αυτών, μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να λειτουργήσει ενδυναμωτικά, ενώ σε άλλες να δημιουργεί ή να εντείνει ειδικές ανάγκες και κινδύνους βλάβης δυσχεραίνοντας την πρόσβαση στις απαραίτητες υπηρεσίες. Για το λόγο αυτό, απαιτείται εξατομικευμένη αξιολόγηση

¹ Άρ. 1 περ. λγ' του ν. 4939/2022 Κύρωση Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (Α' 111)

² Άρθρο 24 της [Οδηγίας \(ΕΕ\) 2024/1346](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024 σχετικά με τα πρότυπα υποδοχής αιτούντων διεθνή προστασία (OJ L, 2024/1346, 22.5.2024)

των πραγματικών αναγκών κάθε προσώπου, ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα και να εξασφαλίζεται η κατάλληλη υποστήριξη και προστασία.

Η Γενική Γραμματεία επικεντρώνεται συνεπώς:

- **Στον έγκαιρο εντοπισμό και στην υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων**, διασφαλίζοντας την πρόσβασή τους σε κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης και υπηρεσίες, όπως η ιατρική φροντίδα και η ψυχοκοινωνική υποστήριξη.
- **Στη διαμόρφωση συνθηκών που προλαμβάνουν την περαιτέρω επιδείνωση της ευάλωτης θέσης των προσώπων αυτών**, μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων στέγασης, κοινωνικής ένταξης και εργασιακής ενσωμάτωσης.
- **Στον διατομεακό συντονισμό και συνεργασία μεταξύ όλων των υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου**, αλλά και των συναρμόδιων Υπουργείων, διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, της τοπικής αυτοδιοίκησης και φορέων της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να διασφαλίζεται μια ολιστική προσέγγιση στην προστασία και υποστήριξη των ευάλωτων πληθυσμών υπό την αρμοδιότητά της.
- **Στην ψηφιακή και προγραμματική αξιοποίηση των δεδομένων που σχετίζονται με τα ευάλωτα πρόσωπα** με σκοπό τη βελτίωση των εφαρμοζόμενων πολιτικών και δράσεων.

Η Γενική Γραμματεία, εστιάζει επίσης στην ενσωμάτωση των απαιτήσεων και των εγγυήσεων που ορίζει το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, το οποίο περιλαμβάνει το σύνολο των νέων κανόνων για τη διαχείριση της μετανάστευσης και την ενίσχυση ενός κοινού συστήματος ασύλου σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, και προβλέπεται να τεθεί σε πλήρη εφαρμογή τον Ιούνιο του 2026. Η έμφαση στον έγκαιρο εντοπισμό και την υποστήριξη των προσώπων με ειδικές ανάγκες υποδοχής και/ή χρηζόντων ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων ενισχύεται ακόμα περισσότερο, ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης πρόσβασή τους στα δικαιώματα και η συμμετοχή τους στις διαδικασίες υποδοχής και ασύλου με ίσους όρους με τα μη ευάλωτα άτομα.

Στο πλαίσιο της αποστολής της, η Γενική Γραμματεία στοχεύει στην ευρύτερη ενίσχυση της προστασίας των ευάλωτων προσώπων τρίτων χωρών, με έμφαση στην πρόσβασή τους σε κρίσιμες υπηρεσίες. Παράλληλα, ιδιαίτερη προτεραιότητα δίνεται στην προστασία των θυμάτων εμπορίας. Αναγνωρίζοντας την πολυδιάστατη ευαλωτότητά τους, η Γενική Γραμματεία προωθεί την έγκαιρη ταυτοποίησή τους, τη διασφάλιση της άμεσης προστασίας τους, την πρόσβασή τους σε κατάλληλες δομές στήριξης και την παραπομπή τους σε εξειδικευμένες υπηρεσίες. Προς τον σκοπό αυτό, θα εκπονηθεί ειδικός Θεματικός Άξονας Στρατηγικής, εκτός της παρούσας Στρατηγικής, για την ενίσχυση της προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, στον οποίο θα εξειδικεύονται οι απαραίτητες πολιτικές, παρεμβάσεις και μέτρα για την ενίσχυση των μηχανισμών πρόληψης, εντοπισμού και υποστήριξής τους.

Βασικές αρχές

Η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ευάλωτων Προσώπων βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο Σύνταγμα της Χώρας και στο σχετικό διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

Λαμβάνει υπόψη επίσης διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα και καλές πρακτικές, ενώ παράλληλα αποσκοπεί στη διασύνδεση και συμπληρωματικότητα όλων των σχετικών πολιτικών και παρεμβάσεων.

Όλες οι δράσεις και οι ενέργειες των αρμόδιων φορέων και αρχών που αναλαμβάνουν την υλοποίηση της Στρατηγικής καθοδηγούνται από συγκεκριμένες βασικές αρχές, οι οποίες αποτελούν ταυτόχρονα κατευθυντήριες γραμμές και εργαλεία ερμηνείας για κάθε στόχο και δράση των τριών στρατηγικών πυλώνων.

Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Στο προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα³, δηλώνεται με τρόπο πανηγυρικό ότι η αναγνώριση της αξιοπρέπειας, που είναι σύμφυτη σε όλα τα μέλη της ανθρωπίνης οικογένειας καθώς και των ίσων και αναπαλλοτριωτών δικαιωμάτων τους, αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο. Παράλληλα, οι διεθνείς φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν υπογραμμίσει ότι στόχος του διεθνούς πλαισίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι η διασφάλιση της προστασίας των πιο ευάλωτων από κάθε μορφής παραβίαση ή κατάχρηση των δικαιωμάτων τους. Περαιτέρω, η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη και εντός μιας κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών. Στο πλαίσιο αυτό, όλες οι δράσεις της Στρατηγικής καθοδηγούνται από μία προσέγγιση που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα, αναγνωρίζοντας ότι οι πολίτες τρίτων χωρών, ανεξαρτήτως του νομικού τους καθεστώτος, είναι φορείς αυτών των δικαιωμάτων, και η αξιοπρεπείά τους πρέπει πάντα να γίνεται σεβαστή.

Όλες οι δράσεις και οι παρεμβάσεις της Στρατηγικής πρέπει να διασφαλίζουν την παροχή προστασίας και εγγυήσεων σε όλους, εξασφαλίζοντας ότι κανένα πρόσωπο δεν υφίσταται διακρίσεις. Η αρχή αυτή, όπως αποτυπώνεται και στο άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, απαγορεύει ειδικότερα τη διάκριση, τον αποκλεισμό, τον περιορισμό ή την προτίμηση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων φρονημάτων, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, παρουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Τα κράτη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι δεν υφίσταται καμία μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης ενώπιον του νόμου, καθώς και κατά την υλοποίηση κάθε είδους πολιτικών, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις ανάγκες όσων ατόμων βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις. Στο πλαίσιο του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου ειδικότερα και της αρχής της ισότητας, σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το άρθρο 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα ευάλωτα πρόσωπα εντοπίζονται και λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες τους αυτές, ώστε να μπορούν να απολαύουν των δικαιωμάτων τους και να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις ισότιμα με τους λοιπούς αιτούντες διεθνή προστασία.

³ Γενική Συνέλευση ΟΗΕ, [Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα](#), 10 Δεκεμβρίου 1948

Προσέγγιση που λαμβάνει υπόψιν ζητήματα Προστασίας (*protection-sensitive approach*)

Η Στρατηγική υιοθετεί μια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψιν ζητήματα προστασίας των ευάλωτων προσώπων, σύμφωνα με την οποία όλες οι πολιτικές, τα προγράμματα και οι διαδικασίες οφείλουν να ενσωματώνουν μηχανισμούς έγκαιρου εντοπισμού, παραπομπής, αξιολόγησης και ανταπόκρισης, ήδη από το πρώτο σημείο επαφής με τα εν λόγω πρόσωπα. Η προσέγγιση αυτή διασφαλίζει ότι κάθε ενέργεια, ανεξαρτήτως του αρχικού της σκοπού (π.χ. υποδοχή, καταγραφή, ένταξη, υγειονομική ή κοινωνική υποστήριξη), ενσωματώνει την προστασία ως οριζόντια διάσταση, εξασφαλίζοντας τον έγκαιρο εντοπισμό των προσώπων που ενδέχεται να βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση ή να κινδυνεύουν από παραβιάσεις δικαιωμάτων, τη λήψη άμεσων και κατάλληλων μέτρων παραπομπής στις αρμόδιες υπηρεσίες, την αποφυγή κάθε δευτερογενούς βλάβης (*secondary harm*), τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας, της συναίνεσης και του σεβασμού της αξιοπρέπειας, καθώς και την καλλιέργεια ενός περιβάλλοντος εμπιστοσύνης και ασφάλειας που επιτρέπει την πρόσβαση στην προστασία και στη δικαιοσύνη χωρίς φόβο ή αποκλεισμό.

Συμμετοχικότητα και ενδυνάμωση του ευάλωτου πληθυσμού

Όλες οι δράσεις και παρεμβάσεις υπό την παρούσα Στρατηγική βασίζονται στην αρχή της συμμετοχικότητας, σύμφωνα με την οποία η άποψη του ευάλωτου πληθυσμού αποτελεί μέρος της διαδικασίας σχεδιασμού των δράσεων και πολιτικών που τον αφορούν. Οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να ενδυναμώνουν τον πληθυσμό αυτό, εξασφαλίζοντας την ενεργή συμμετοχή του σε όλα τα στάδια: από τον σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων έως την υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, ενθαρρύνεται και η αξιοποίηση των ικανοτήτων και της ανθεκτικότητάς του για τον εντοπισμό προβλημάτων και τη διαμόρφωση λύσεων, υποστηρίζοντας σχετικές πρωτοβουλίες, με μέριμνα για συμπεριληπτική συμμετοχή και την ύπαρξη κατάλληλων εγγυήσεων για τα ευάλωτα πρόσωπα. Με αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα είναι κατάλληλα, βιώσιμα και ανταποκρίνονται στις ανάγκες, τις απαιτήσεις και την ποικιλομορφία των ωφελούμενων προσώπων, πάντα στο πλαίσιο των διεθνών προτύπων και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Βιωσιμότητα και αποτελεσματικότητα

Η αρχή της βιωσιμότητας διαπνέει όλες τις δράσεις και πολιτικές της Στρατηγικής, διασφαλίζοντας ότι οι παρεμβάσεις σχεδιάζονται με στόχο τη μακροπρόθεσμη αποτελεσματικότητα, τον ουσιαστικό αντίκτυπο και τη συνεχιζόμενη υποστήριξη. Οι δράσεις βασίζονται σε διαπιστωμένες ανάγκες των ευάλωτων προσώπων και αξιοποιούν καλές πρακτικές, θέτοντας σαφείς και επιτεύξιμους στόχους, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης, των αποτελεσμάτων και της συνολικής επίδρασής τους. Επικεντρώνονται, επίσης, στην ενδυνάμωση και την αυτονομία του ευάλωτου πληθυσμού, ενισχύοντας τη συνεχιζόμενη προστασία και την αποτελεσματικότητα των δράσεων.

Στρατηγικοί πυλώνες δράσης

Για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας των ευάλωτων προσώπων στη χώρα μας, με σεβασμό στα δικαιώματα και την αξιοπρέπειά τους, έχουν προκριθεί τρεις στρατηγικοί πυλώνες δράσης.

Συγκεκριμένα, η Εθνική Στρατηγική για την προστασία των Ευάλωτων Προσώπων περιλαμβάνει τους εξής πυλώνες:

- 1. Ενίσχυση του πλαισίου προστασίας για ευάλωτα πρόσωπα**
- 2. Ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε υπηρεσίες και υποστήριξη στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους**
- 3. Υποστήριξη μηχανισμού ανταπόκρισης: συντονισμός, εκπαίδευση, διαχείριση δεδομένων**

Δομή της Στρατηγικής: Κάθε στρατηγικός πυλώνας περιλαμβάνει συγκεκριμένους σκοπούς, οι οποίοι επιτυγχάνονται μέσω της υλοποίησης εφικτών και κατάλληλων στόχων. Για την επίτευξη των εν λόγω στόχων έχουν σχεδιαστεί δράσεις που θα καθοδηγούν τα έργα, τις δραστηριότητες και τα προγράμματα όλων των εμπλεκόμενων φορέων και αρχών, αποσκοπώντας στην προστασία, υποστήριξη και ενδυνάμωση των ευάλωτων προσώπων καθώς και στην προώθηση των δικαιωμάτων και της κοινωνικής τους ένταξης. Κατά την υλοποίηση της Στρατηγικής, κάθε σκοπός θα συνδεθεί με συγκεκριμένους δείκτες, οι οποίοι θα παρακολουθούν την πρόοδο και την αποτελεσματικότητα των δράσεων.

Πηγές χρηματοδότησης

Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την προστασία των ευάλωτων προσώπων, οι δράσεις και τα έργα χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ESF+), το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ISF), το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) και άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την οικονομική ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (EOX), δωρεές από κυβερνήσεις ξένων κρατών, ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, διεθνείς οργανισμούς, ιδιωτικές δωρεές και εθνικούς πόρους.

Πυλώνας I: Ενίσχυση του πλαισίου προστασίας για ευάλωτα πρόσωπα

Η Πολιτεία αναγνωρίζει ότι τα πρόσωπα που εγκαταλείπουν τη χώρα καταγωγής τους ή την προηγούμενη χώρα συνήθους διαμονής τους αποτελούν μια ιδιαίτερα ευάλωτη κατηγορία πολιτών. Η ευαλωτότητα μπορεί να προκύπτει τόσο από ατομικούς παράγοντες, όπως η αναπηρία, η κατάσταση υγείας, η ηλικία ή προσωπικά χαρακτηριστικά, όσο και από παράγοντες που σχετίζονται με το περιβάλλον και τις συνθήκες, όπως η αναγκαστική φυγή, οι δύσκολες εμπειρίες, το επικίνδυνο ταξίδι καθώς και η άφιξη και διαβίωση σε μια νέα χώρα χωρίς την ύπαρξη υποστηρικτικού περιβάλλοντος, χωρίς γνώση της γλώσσας και της κουλτούρας, και, συχνά, χωρίς έγγραφα.

Στόχος της Πολιτείας, είναι να εδραιώσει ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, αξιολόγησης και ανταπόκρισης, μειώνοντας τους παράγοντες ευαλωτότητας και ενισχύοντας το δίκτυο προστασίας γύρω από κάθε πολίτη τρίτης χώρας, περιορίζοντας έτσι τις συνέπειες της ευάλωτης θέσης στην οποία βρίσκεται ή ενδέχεται να περιέλθει.

Για την ενίσχυση του συστήματος προστασίας των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, είναι απαραίτητο να αναληφθούν δράσεις σε πολλαπλά επίπεδα: στην εφαρμογή εργαλείων και διαδικασιών για τον έγκαιρο εντοπισμό ευάλωτων ατόμων στον γενικό πληθυσμό, στην ολιστική εκτίμηση των αναγκών τους, στη διαθεσιμότητα των απαραίτητων υπηρεσιών με εκπαιδευμένο προσωπικό, στον σχεδιασμό εξατομικευμένων πλάνων, στην ενίσχυση της συμμετοχής των ατόμων αυτών στις διαδικασίες υποστήριξης και ενδυνάμωσής τους, στην απρόσκοπτη και σταθερή πρόσβαση στις υπηρεσίες που χρειάζονται, στην ενίσχυση των μηχανισμών ανταπόκρισης, στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και στην ενίσχυση της δυνατότητας αυτών των ατόμων να ζουν αυτόνομα και με αξιοπρέπεια, χωρίς εμπόδια.

Σκοπός 1: Διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν σε ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ

Στόχος 1: Υποστήριξη στη καθιέρωση προτυποποιημένων διαδικασιών εντοπισμού και αξιολόγησης ευαλωτότητας, παραπομπής και διαχείρισης υποθέσεων για τα ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς

Βασικός στόχος της Πολιτείας είναι ο έγκαιρος, συστηματικός εντοπισμός των ευάλωτων προσώπων που ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες, η ολοκληρωμένη εκτίμηση των αναγκών τους και η παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες στις οποίες βρίσκονται. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, απαιτείται η ενίσχυση και η εναρμόνιση των διαδικασιών εντοπισμού, αξιολόγησης καθώς και συντονισμένης διαχείρισης και παραπομπής των υποθέσεών τους, προκειμένου να διασφαλιστεί η κατάλληλη προστασία και φροντίδα, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας υποδοχής και ασύλου. Ο εντοπισμός και εκτίμηση της ευαλωτότητας πρέπει να ξεκινά το

συντομότερο δυνατό και να επανεκτιμάται καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Η καθιέρωση ενός σαφούς και ομοιόμορφου πλαισίου θα διασφαλίσει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι πλήρεις, συντονισμένες και προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ατόμου. Η Γενική Γραμματεία θα δράσει υποστηρικτικά προς καθιερωμένες διαδικασίες που εφαρμόζονται ήδη από την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης .

Δράση 1.1: Συμβολή στην ανάπτυξη, αναθεώρηση και επικαιροποίηση εργαλείου εντοπισμού ευαλωτότητας και στη διαμόρφωση πρότυπων διαδικασιών για έγκαιρη και αποτελεσματική αξιολόγηση ειδικών αναγκών

Η ευαλωτότητα αναφέρεται σε καταστάσεις που έχουν σαν αποτέλεσμα ένα άτομο να χρήζει ειδικών συνθηκών υποδοχής και ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων. Γίνεται δεκτό ότι η ευαλωτότητα δεν είναι πάντα άμεσα ορατή, ενώ μπορεί να δημιουργηθεί, να εκδηλωθεί ή να επιδεινωθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, τις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές, καθώς και αργότερα, κατά τη διαμονή των προσώπων σε Ελεγχόμενες Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο, πρέπει να πραγματοποιείται εντοπισμός και αξιολόγηση της ευαλωτότητας, αλλά και εντοπισμός τυχόν παραγόντων και καταστάσεων που δύναται να ενέχουν σοβαρό βαθμό επικινδυνότητας για ένα πρόσωπο. Ο έγκαιρος και συστηματικός εντοπισμός αυτών των περιπτώσεων και η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των αναγκών των εν λόγω προσώπων, είναι κρίσιμα για την πρόληψη επιδείνωσης της κατάστασής τους ή της έκθεσής τους σε νέους κινδύνους, καθώς και για να διασφαλιστούν οι κατάλληλες συνθήκες υποδοχής, η πρόσβασή τους στις απαραίτητες υπηρεσίες με βάση τις ανάγκες τους και η παραπομπή τους στις κατάλληλες διαδικασίες. Στο πλαίσιο της ενίσχυσης αυτού του μηχανισμού, θα συγκροτηθεί ομάδα εργασίας με τη συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας, της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο και της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής, η οποία θα αναλάβει την ανάπτυξη, αναθεώρηση και επικαιροποίηση των σχετικών εργαλείων, λαμβάνοντας υπόψη και αξιοποιώντας τα υπάρχοντα εργαλεία, την εμπειρία από το πεδίο και τις βέλτιστες πρακτικές σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Στόχος των εργαλείων αυτών και των αντίστοιχων διαδικασιών, είναι η καθιέρωση μιας ενιαίας, ομοιόμορφης και δομημένης μεθοδολογίας για τον εντοπισμό ενδείξεων ευαλωτότητας, τον προσδιορισμό κατηγοριών ευαλωτοτήτων και τη διαχείριση των ατόμων που χρήζουν ειδικών συνθηκών υποδοχής ή/και διαδικαστικών εγγυήσεων, σύμφωνα με τη νέα Οδηγία για τις Συνθήκες Υποδοχής, τον Κανονισμό για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τον Κανονισμό για τον έλεγχο διαλογής, στο πλαίσιο του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο.

Το πρώτο εργαλείο επικεντρώνεται στον αρχικό εντοπισμό της ευαλωτότητας, με κύριο στόχο την ταυτοποίηση των ατόμων που ενδέχεται να είναι ευάλωτα και την άμεση παραπομπή τους σε αρμόδιους επαγγελματίες. Μέσω μιας μη εξαντλητικής λίστας δεικτών και ενδείξεων, που καλύπτει σωματικούς, ψυχοκοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες, καθορίζονται οι κατηγορίες ευάλωτων προσώπων και οι ενδείξεις ειδικών αναγκών λόγω ιδιαίτερων περιστάσεων, ενώ προβλέπονται οι περιπτώσεις που απαιτούν άμεση αξιολόγηση και άμεση ανταπόκριση, ιδίως σε

περιπτώσεις αυξημένου κινδύνου. Ορίζονται επίσης οι αρμοδιότητες του προσωπικού και οι διαδικασίες για την καταγραφή πληροφοριών σχετικά με τις ευαλωτότητες των αιτούντων και την ενημέρωση των συναρμόδιων αρχών.

Το δεύτερο εργαλείο παρέχει λεπτομερή εκτίμηση των ειδικών αναγκών υποδοχής του ατόμου, αξιολογώντας την προσωπική του κατάσταση και το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται, ώστε οι επαγγελματίες να διαμορφώνουν ολοκληρωμένη εικόνα και να καθορίζουν τις κατάλληλες ενέργειες υποστήριξης και απόκρισης, εξασφαλίζοντας την αποτελεσματικότερη δυνατή παρέμβαση.

Δράση 1.2: Ανάπτυξη πρωτοκόλλου διαχείρισης υποθέσεων, αναφοράς και παραπομπής

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα ευάλωτα πρόσωπα λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη, είναι καίρια η ανάπτυξη ενός πρωτοκόλλου που ενεργοποιείται μετά τον εντοπισμό της ευαλωτότητας και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών τους, στο οποίο θα περιγράφονται όλα τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν, παρέχοντας σαφείς οδηγίες για την παρακολούθηση της υπόθεσής τους και την κάλυψη αυτών των αναγκών. Αναλόγως της κατηγορίας ευαλωτότητας, το πρωτόκολλο θα καθορίζει και θα περιγράφει τα βήματα για τη διαδικασία εκτίμησης και αξιολόγησης των πληροφοριών και των αναγκών του προσώπου, την ανάπτυξη και την εφαρμογή ενός εξατομικευμένου πλάνου παρέμβασης, που μπορεί να περιλαμβάνει άμεσες ενέργειες, διασύνδεση με φορείς ή παραπομπές σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, όπως υγειονομική περίθαλψη, ψυχολογική υποστήριξη, φιλοξενία σε ξενώνες, κοινωνικές υπηρεσίες, νομική βοήθεια ή συνοδεία σε ιατρικούς φορείς. Η ανάπτυξη, επικαιροποίηση και αναθεώρηση των ανωτέρων πρωτοκόλλων, θα γίνεται σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, λαμβάνοντας υπόψη και υποστηρίζοντας τις υφιστάμενες διαδικασίες, μηχανισμούς και διαθέσιμα εργαλεία.

Η ανάπτυξη ενός τέτοιου πρωτοκόλλου είναι κρίσιμη για την ομαλή και αποτελεσματική διαχείριση υποθέσεων, ιδιαίτερα όταν το άτομο έχει πολλαπλές και πολύπλοκες ανάγκες που απαιτούν συντονισμό μεταξύ διαφόρων υπηρεσιών, επανεκτίμηση αναγκών και συνεχιζόμενη παρακολούθηση, καθώς και για την διασφάλιση συνεχούς φροντίδας και παρακολούθησης της υπόθεσής του σε περιπτώσεις μετακίνησης μεταξύ δομών. Ιδιαίτερη μέριμνα θα ληφθεί και για την υποστήριξη επιζώντων ναυαγίων, μέσω της διασφάλισης της άμεσης παροχής πρώτων βοηθειών ψυχικής υγείας.

Στο πλαίσιο αυτό, θα δοθεί έμφαση και στην καθιέρωση ενός από κοινού συμφωνημένου μηχανισμού παραπομπής ευάλωτων προσώπων σε αρμόδιους φορείς και στη σύνδεσή τους με υπηρεσίες, με στόχο τη διασφάλιση έγκαιρης και κατάλληλης υποστήριξης. Κεντρικά στοιχεία του μηχανισμού θα αποτελούν η αποτύπωση και χαρτογράφηση των διαθέσιμων υπηρεσιών, η χρήση τυποποιημένων εντύπων παραπομπής και οι καθορισμένες διαδικασίες παρακολούθησης μέχρι την ολοκλήρωσή τους. Η διενέργεια των παραπομπών θα πραγματοποιείται από επαγγελματίες που κατέχουν την αναγκαία τεχνική επάρκεια, γνώση και εμπειρία, ικανούς να αναγνωρίζουν τις ανάγκες του ατόμου και να το συνδέουν ενεργά με τις υπηρεσίες που ανταποκρίνονται σε αυτές. Λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό του ατόμου, τις πληροφορίες και τις ανάγκες που έχουν αναδειχθεί, καθώς και τους σχετικούς παράγοντες επικινδυνότητας, το πρωτόκολλο θα επιτρέπει την κατάλληλη απόκριση και κάλυψη αυτών των αναγκών. Θα καθοδηγεί τους επαγγελματίες στην διαμόρφωση ολιστικών και εξατομικευμένων σχεδίων φροντίδας σε συνεργασία με το άτομο και με σεβασμό στην αυτονομία και

τη συγκατάθεση του ατόμου στοχεύοντας στην ενδυνάμωσή του και στην μείωση του κινδύνου εμφάνισης νέων παραγόντων ευαλωτότητας ή επιδείνωσης των υφιστάμενων.

Δράση 1.3: Καθιέρωση διεπιστημονικών ομάδων εκπαιδευμένων στην υποστήριξη ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών

Η παροχή στοχευμένης και ολιστικής υποστήριξης σε ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών απαιτεί έναν συντονισμένο μηχανισμό διαχείρισης των υποθέσεων και κάλυψης των αναγκών τους. Για τον σκοπό αυτό, προβλέπεται η καθιέρωση διεπιστημονικών ομάδων εντός των δομών της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠΥΤ), οι οποίες θα ενισχύσουν τις υφιστάμενες διαδικασίες και θα λειτουργούν ως σημείο αναφοράς για τον εντοπισμό, την παρακολούθηση και την παραπομπή των ευάλωτων προσώπων, διασφαλίζοντας εξατομικευμένες παρεμβάσεις σε θέματα στέγασης, υγειονομικής περίθαλψης, ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης. Οι ομάδες αυτές θα απαρτίζονται από εξειδικευμένους στην προστασία ευάλωτων προσώπων επαγγελματίες, όπως κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, νομικούς συμβούλους και διερμηνείς και θα συνεργάζονται στενά με το κλιμάκιο ιατρικού ελέγχου και ψυχοκοινωνικής εκτίμησης της δομής.

Η εκπαίδευση και η κατάρτισή τους σε θέματα ευαλωτότητας και διαχείρισης υποθέσεων ευάλωτων προσώπων θα είναι διαρκής, ενώ θα βρίσκονται σε άμεση συνεργασία με φορείς της κοινωνίας των πολιτών, διεθνείς οργανισμούς και ευρωπαϊκούς φορείς.

Η λειτουργία των διεπιστημονικών ομάδων θα υποστηρίζεται από την παροχή κατάλληλης διερμηνείας και τη διασφάλιση προσβάσιμων τρόπων επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόβλεψης για την επικοινωνία με άτομα με προβλήματα ακοής ή ομιλίας αλλά και με άτομα που δεν διαθέτουν δεξιότητες γραφής ή ανάγνωσης. Παράλληλα, η λειτουργία τους θα ενισχυθεί μέσω ενός μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης, ώστε να εξασφαλίζεται η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και η διαρκής προσαρμογή τους στις ανάγκες των ευάλωτων προσώπων.

Στόχος 2: Διασφάλιση της πρόσβασης σε ειδικές συνθήκες υποδοχής, ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις και δικαιώματα στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

Η Γενική Γραμματεία, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, θέτει ως βασική προτεραιότητα την διασφάλιση της απρόσκοπτης πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε ειδικές συνθήκες υποδοχής και διαδικαστικές εγγυήσεις, καθώς και την πλήρη απόλαυση των δικαιωμάτων τους, εντός των δομών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Μέσω της εξειδίκευσης των ειδικών αναγκών υποδοχής και της ανάπτυξης προτύπων και δεικτών, επιδιώκεται η καλύτερη αντιστοιχισή τους με τις διαφορετικές κατηγορίες ευαλωτότητας, ενισχύοντας έτσι την ποιότητα των παραπομπών και των παρεχόμενων υπηρεσιών. Παράλληλα, η αποτύπωση και χαρτογράφηση των ειδικών συνθηκών στις δομές φιλοξενίας θα συμβάλει στην προσαρμογή τους στις ανάγκες των φιλοξενούμενων, διευκολύνοντας την αξιολόγηση, την παρακολούθηση και τη λήψη στοχευμένων μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της πρόσβασης στις αναγκαίες υπηρεσίες.

Δράση 2.1: Εξειδίκευση των «ειδικών αναγκών υποδοχής», «ειδικών συνθηκών υποδοχής» και «ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων» με ανάπτυξη προτύπων, δεικτών και αντιστοίχισή τους με κατηγορίες ευαλωτότητας.

Λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον θεσμικό πλαίσιο αλλά και το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, κρίνεται ως καθοριστικής σημασίας η εξειδίκευση των προβλεπόμενων «ειδικών αναγκών υποδοχής», «ειδικών συνθηκών υποδοχής», «ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων» και «επαρκούς υποστήριξης» κατά την υποδοχή και την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο, ιδίως με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης και την Υπηρεσία Ασύλου. Παράλληλα, η αντιστοίχισή τους με τις διάφορες κατηγορίες ευαλωτότητας και η ανάπτυξη σχετικών προτύπων με ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διαθέσιμες κατευθυντήριες γραμμές και καλές πρακτικές, θα συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, θα διευκολύνουν τη διαδικασία αξιολόγησης και παρακολούθησης, καθώς και την αποτελεσματική ανταπόκριση στις ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων ομάδων, τόσο στον τομέα της υποδοχής όσο και του ασύλου.

Καίρια προτεραιότητα για τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν στις υπάρχουσες δομές του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, όπως τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ), οι Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ) και οι Ελεγχόμενες Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο (ΕΠΔΦΑΑ), είναι η απρόσκοπτη πρόσβαση στις ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις και συνθήκες υποδοχής που ορίζει ο νόμος. Πιο συγκεκριμένα οι ειδικές συνθήκες υποδοχής, περιλαμβάνουν τόσο γενικές όσο και ειδικές πτυχές, που ανταποκρίνονται στις αυξημένες ανάγκες των ευάλωτων προσώπων, αλλά και κάθε προσώπου που χρήζει ειδικών αναγκών υποδοχής, διασφαλίζοντας παράλληλα την απρόσκοπτη άσκηση των σχετικών δικαιωμάτων και την ανεμπόδιστη πρόσβαση σε υπηρεσίες. Οι εν λόγω ειδικές συνθήκες, μεταφράζονται, κατά βάση, σε προσαρμογή των συνθηκών υποδοχής στις ιδιαίτερες ανάγκες που απορρέουν από τις διαφορετικές μορφές ευαλωτότητας, όπως η προσαρμοσμένη ανά κατηγορία ευαλωτότητας ενημέρωση, οι κατάλληλες υλικές συνθήκες υποδοχής (όπως η στέγαση και η σίτιση), καθώς και η πρόσβαση σε εξειδικευμένες υποστηρικτικές ιατρικές και ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες.

Δράση 2.2: Αποτύπωση και χαρτογράφηση των ειδικών συνθηκών υποδοχής στις δομές υπό την εποπτεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

Επί τη βάση της εξειδίκευσης των ειδικών συνθηκών υποδοχής για τα ευάλωτα πρόσωπα, και εντός του πλαισίου των υφιστάμενων εργαλείων και διαδικασιών, αποτελεί προτεραιότητα η συστηματική αποτύπωση και χαρτογράφηση των συνθηκών αυτών στις υφιστάμενες δομές του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο. Η χαρτογράφηση θα πραγματοποιηθεί από κοινές ομάδες της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας και της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο οι οποίες θα επισκεφθούν τις δομές και θα αποτυπώσουν την υφιστάμενη κατάσταση.

Σύμφωνα με τα πρότυπα ποιότητας του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA)⁴ η χαρτογράφηση θα περιλαμβάνει την αξιολόγηση βασικών παραμέτρων, όπως η προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία και η ασφάλεια των δομών (βλ. φωτισμός, διακριτοί χώροι για γυναίκες), οι διαθέσιμοι χώροι για την απασχόληση παιδιών και γυναικών, η παρουσία εξειδικευμένων επαγγελματιών και οι παρεχόμενες υπηρεσίες, καθώς και η παροχή ενημερωτικών και ενδυναμωτικών σεμιναρίων, εστιασμένων σε συγκεκριμένες κατηγορίες ευάλωτων προσώπων. Επιπλέον, θα εξεταστεί η ύπαρξη και η καταλληλότητα των υποδομών υγιεινής (διαχωρισμένες και προσβάσιμες τουαλέτες για άνδρες και γυναίκες), καθώς και η μέριμνα για ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες, όπως θύματα έμφυλης βίας ή ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, διασφαλίζοντας ότι οι δομές ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε φιλοξενούμενου. Τέλος, θα καταγραφούν οι διαθέσιμες υπηρεσίες πλησίον της δομής, όπως περιφερειακές υπηρεσίες ασύλου, νοσοκομεία, κέντρα υγείας, σχολεία, δομές ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και νομικής βοήθειας, καθώς και η προσβασιμότητά τους, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες μεταξύ των οποίων η απόσταση, τα μέσα μεταφοράς και τυχόν άλλα εμπόδια στην πρόσβαση για ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης διερμηνείας. Η δράση θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, όπως η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, και θα λάβει υπόψη της υπάρχουσες χαρτογραφήσεις.

Η συγκεκριμένη χαρτογράφηση θα συμβάλει στην τεκμηριωμένη αντιστοίχιση των ειδικών αναγκών υποδοχής με τις κατάλληλες δομές φιλοξενίας, διευκολύνοντας τη στέγαση ή/και μετακίνηση ευάλωτων ατόμων σε δομές υποδοχής που ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες τους, όπως η κατάλληλη στέγαση και η παροχή ψυχολογικής υποστήριξης. Επιπλέον, λειτουργώντας και ως εργαλείο εντοπισμού των απαραίτητων αλλαγών και αναβαθμίσεων, η χαρτογράφηση θα διευκολύνει την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός σχεδίου προσαρμογής των υποδομών στις ειδικές ανάγκες υποδοχής, με τυχόν αλλαγές και βελτιώσεις - όπως η δημιουργία ασφαλών χώρων για γυναίκες. Τέλος, μια ολοκληρωμένη εικόνα του υφιστάμενου συστήματος υποδοχής και των ειδικών συνθηκών κρίνεται ότι θα συμβάλει στην εκτίμηση των αναγκών των ευάλωτων προσώπων και στον σχεδιασμό νέων υπηρεσιών ή και δομών για την καλύτερη κάλυψη αυτών των αναγκών.

Απώτερος στόχος των ανωτέρω, αποτελεί η διασφάλιση ότι τα ευάλωτα πρόσωπα διαμένουν σε δομές φιλοξενίας προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους και ότι λαμβάνουν τις κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης ανάλογα με την ειδική τους συνθήκη.

Στόχος 3: Διασφάλιση υποστηρικτικού προ-ενταξιακού και ενταξιακού πλαισίου για ευάλωτα πρόσωπα

Για να διευκολυνθεί η μετάβαση των ευάλωτων πολιτών από τις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, στις οποίες διαμένουν κατά τη διάρκεια εξέτασης της αίτησής τους για διεθνή προστασία, προς την κοινωνική τους ένταξη, μετά και τη χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας, είναι απαραίτητη η ανάπτυξη ενός υποστηρικτικού πλαισίου που να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες τους και το οποίο θα τους παρέχει τα κατάλληλα εφόδια για την ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία και εν τέλει την αυτονόμησή τους. Η δημιουργία στοχευμένων προ-ενταξιακών

⁴ EASO, [Guidance on reception conditions: operational standards and indicators](#), 2016; EUAA, [Guidance on Reception: Operational standards and indicators](#), May 2024; EUAA [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators](#), May 2024

δράσεων και η σύσταση μηχανισμού υποστήριξης της ένταξης για ευάλωτα πρόσωπα θα προσφέρουν την αναγκαία καθοδήγηση και στήριξη, προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους και στις υπάρχουσες κοινωνικές και διοικητικές δομές.

Δράση 3.1: Σχεδιασμός και υλοποίηση στοχευμένων προ-ενταξιακών δράσεων για ευάλωτα πρόσωπα

Προκειμένου να υποστηριχθούν προ-ενταξιακά τα ευάλωτα πρόσωπα, θα σχεδιαστούν και θα υλοποιηθούν στοχευμένες δράσεις προσαρμοσμένες σε κατηγορίες ευάλωτοτητας, για την ενδυνάμωση των γνώσεων και δεξιοτήτων τους, σε συνεργασία τόσο με την Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο και την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, όσο και με τη Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής και ειδικότερα τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης. Η ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους κατά το διάστημα παραμονής τους σε δομές φιλοξενίας θα συμβάλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης στον εαυτό τους, συντελώντας στην ανεξαρτησία και την ευημερία τους. Επιπλέον, η προσαρμοσμένη προ-ενταξιακή στήριξη σε πρόσωπα με ευάλωτοτες και ειδικές ανάγκες υποδοχής, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της ισότιμης και απρόσκοπτης άσκησης των δικαιωμάτων τους και της πρόσβασής τους στις απαιτούμενες υπηρεσίες.

Οι εν λόγω δράσεις θα αφορούν πρωτίστως την παρακολούθηση βασικών μαθημάτων ελληνικής γλώσσας (πρακτική συνομιλία, χρήσιμες φράσεις), αλλά και την παρακολούθηση εργαστηρίων ανάπτυξης δεξιοτήτων για την καθημερινή ζωή στην Ελλάδα (πρακτικές δεξιότητες, στέγαση, συγκοινωνίες, δημόσιες υπηρεσίες, συναλλαγές, ψώνια), εργαστηρίου ψυχολογικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης (για διαχείριση άγχους/πίεσης/τραύματος και προαγωγή ψυχικής υγείας και αυτοπεποίθησης), την παροχή συμβουλευτικής (mentoring) από άλλους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, την παρακολούθηση εργαστηρίου αναζήτησης εργασίας και εργασιακής συμβουλευτικής (σύνταξη βιογραφικού, έρευνα για εργασία, ενημέρωση για δικαιώματα και υποχρεώσεις εργαζομένων), καθώς και την ενημέρωση για τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής.

Κατά τον σχεδιασμό των δράσεων, μέλη της ομάδας στόχου με εκπροσώπηση από διαφορετικές εθνικότητες, θρησκείες, φύλα και ηλικίες, θα συμβάλουν με την οπτική τους. Η πρότερη ανατροφοδότηση από την ομάδα στόχου και από επαγγελματίες πεδίου, καθώς και η συνεργασία με εξειδικευμένους εταίρους, θα διασφαλίσει την ανάπτυξη χρήσιμων για τα ευάλωτα πρόσωπα δράσεων και, με την κατάλληλη καθοδήγηση και στήριξη, θα οδηγήσει τελικά στην αποτελεσματική προ-ένταξή τους.

Δράση 3.2: Ανάπτυξη μηχανισμού υποστήριξης για ευάλωτους δικαιούχους διεθνούς προστασίας

Με βάση το θεσμικό πλαίσιο⁵, την Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη, σχετικά σχέδια δράσης⁶ καθώς και έρευνες που διεξήχθησαν με ευάλωτα πρόσωπα⁷ και δικαιούχους διεθνούς προστασίας⁸, η

⁵ Άρ. 34 της [Οδηγίας 2011/95/ΕΕ](#) σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας

⁶ Όπως το «[Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη και την Συμπερίληψη 2021-2027](#)» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την «[Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2022](#)» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

⁷ UNHCR, «[2022 Inter-agency participatory assessment in Greece - Focused on people with specific needs in Greece](#)»

⁸ [2023 Interagency Protection Monitoring of Refugees in Greece](#)

έγκαιρη και στοχευμένη υποστήριξη των ευάλωτων δικαιούχων διεθνούς προστασίας είναι κρίσιμη για την ομαλή μετάβασή τους από το πλαίσιο των δομών φιλοξενίας στην αυτόνομη διαβίωση και για την επιτυχή ένταξή τους στην κοινωνία. Η κατάλληλη καθοδήγησή τους μπορεί παράλληλα να αποτρέψει την επιδείνωση των ευάλωτοτήτων και των φαινομένων περιθωριοποίησης και εκμετάλλευσης, καθώς και να αμβλύνει τις ενταξιακές προκλήσεις.

Με βάση την αρχή της συμπερίληψης και της ίσης πρόσβασης στην πληροφορία και με στόχο την κατανόηση των διαδικασιών, την διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και την ενίσχυση της ικανότητας διεκπεραίωσης βασικών διοικητικών ενεργειών, η Γενική Γραμματεία θα συνεργαστεί με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο και τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής για την υλοποίηση μέτρων που θα παρέχουν προσαρμοσμένη υποστήριξη κατά την περίοδο που ακολουθεί αμέσως μετά την αναγνώρισή τους ως δικαιούχοι διεθνούς προστασίας στα ακόλουθα επίπεδα:

- Σύνδεση με αρμόδιους φορείς, όπως τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών, Κέντρα Κοινότητας και το HELP DESK της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης, για την αποτελεσματική στήριξη των δικαιούχων που χρήζουν επιπλέον καθοδήγησης και υποστήριξης, με ανάλογη ενίσχυση και προσαρμογή των υπηρεσιών των φορέων αυτών στις ανάγκες ευάλωτων προσώπων.
- Διασύνδεση με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών και Διεθνείς Οργανισμούς που προσφέρουν υπηρεσίες.
- Διάθεση ενημερωτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή με πληροφορίες και οδηγίες εστιασμένες σε ζητήματα, διαδικασίες και υπηρεσίες που αφορούν ειδικότερα τα ευάλωτα πρόσωπα (π.χ. πρόσβαση σε επιδόματα και εξειδικευμένες υπηρεσίες).
- Η παράταση της παροχής υλικών συνθηκών υποδοχής σε ειδικές κατηγορίες δικαιούχων (σύμφωνα με το άρ. 109 ν. 4939/2022).
- Η διασύνδεση με τα διαθέσιμα στεγαστικά προγράμματα.

Σκοπός 2: Διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα εκτός ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ

Στόχος 1: Διασφάλιση πρόσβασης σε ειδικά διαμορφωμένα στεγαστικά προγράμματα για ευάλωτα πρόσωπα

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο¹⁰, σε όλους τους αιτούντες διεθνή προστασία - πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που δηλώνουν ενώπιον ελληνικής αρχής ότι αιτούνται άσυλο ή επικουρική προστασία — παρέχονται υλικές συνθήκες υποδοχής. Οι υπηρεσίες στέγασης παρέχονται αυτή τη στιγμή κυρίως στις δομές ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ της ΥΠΥΤ, αλλά δύνανται να παρέχονται και σε διαμερίσματα, ιδιωτικές κατοικίες, ξενώνες ή ξενοδοχεία. Για τη διασφάλιση των εγγυήσεων που προβλέπονται για τα πρόσωπα με ειδικές ανάγκες υποδοχής, προωθείται η λειτουργία εξειδικευμένων θέσεων φιλοξενίας, ενώ αναγνωρίζεται η ανάγκη στεγαστικής και εξειδικευμένης

⁹ Άρθρο 109 ν. 4939/2022: «Με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου καθορίζονται ειδικές κατηγορίες δικαιούχων για τις οποίες παρατείνεται η παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής ή η προθεσμία αποχώρησης, όπως ιδίως για όσους πάσχουν από σοβαρή ασθένεια.»

¹⁰ Άρθρο 59 ν. 4939/2022

υποστήριξης σε ομάδες όπως ενδεικτικά μόνες γυναίκες, μονογονεϊκές οικογένειες, οικογένειες με ανήλικα παιδιά με σοβαρές ή χρόνιες ασθένειες, θύματα έμφυλης βίας και θύματα εμπορίας ανθρώπων.

Για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό ενός εξειδικευμένου συστήματος φιλοξενίας, η Γενική Γραμματεία θα αξιολογήσει τα στοιχεία που προκύπτουν από τη χαρτογράφηση των υφιστάμενων ειδικών συνθηκών υποδοχής στις δομές της ΥΠΥΤ, καθώς και τα δεδομένα για ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν στον αστικό ιστό εκτός δομών, σε αστεγία ή σε επισφαλείς συνθήκες, προκειμένου να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν κατάλληλα στεγαστικά προγράμματα με πλαισιωμένες θέσεις φιλοξενίας.

Δράση 1.1: Λειτουργία θέσεων φιλοξενίας για ευάλωτα πρόσωπα

Η δράση στοχεύει στην εξασφάλιση ενός επαρκούς βιοτικού επιπέδου διαβίωσης και στην κατοχύρωση συνθηκών ασφάλειας, αξιοπρέπειας και προστασίας για αιτούντες διεθνή προστασία με ειδικές ανάγκες υποδοχής, έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας. Βασικός άξονας είναι η παροχή θέσεων στέγασης σε διαμερίσματα, ξενώνες ή ξενοδοχεία πλησίον δομών υγείας και κρίσιμων υπηρεσιών και η παροχή υποστηρικτικής φροντίδας,, και προσαρμοσμένων υπηρεσιών όπως ενημέρωση και συμβουλευτική σχετικά με διαδικασίες που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, διασφάλιση πρόσβασης σε δομές υγείας ή άλλες υπηρεσίες, διερμηνεία ή/και διαμεσολάβηση, νομική συμβουλευτική, εκπαιδευτικές δραστηριότητες και εργασιακή συμβουλευτική.

Παράλληλα, ιδιαίτερη μέριμνα θα δοθεί σε ευάλωτες γυναίκες και μονογονεϊκές μητέρες με τα τέκνα τους, με υπηρεσίες που θα περιλαμβάνουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικά προγράμματα, εργασιακή συμβουλευτική και διασύνδεση με φορείς, έχοντας ως απώτερο στόχο την υποστήριξη της επαγγελματικής τους ανάπτυξης και την ενίσχυση της ένταξής τους.

Τέλος, στο πλαίσιο της υποστήριξης ευάλωτων προσώπων με σοβαρά προβλήματα υγείας που ακολουθούν ειδικές θεραπείες, προβλέπεται η δημιουργία ειδικών ξενώνων φιλοξενίας. Η δράση απευθύνεται τόσο σε ευάλωτα πρόσωπα με σοβαρές ή χρόνιες ασθένειες όσο και σε οικογένειες από την περιφέρεια που απαιτείται να προσέλθουν στα μεγάλα αστικά κέντρα για τη νοσηλεία των παιδιών τους καθώς και για παιδιά μονογονεϊκών οικογενειών των οποίων οι φροντιστές νοσηλεύονται. Η φιλοξενία θα περιλαμβάνει προσωρινή στέγαση, μετακινήσεις, υποστήριξη και καθοδήγηση αναφορικά με τις διαδικασίες πρόσβασης σε νοσοκομεία και άλλες υπηρεσίες. Οι ξενώνες θα διαθέτουν την απαραίτητη στελέχωση και υποδομή για να φιλοξενήσουν και παιδιά νοσηλευόμενων γονέων εκτός και εάν η μεταφορά τους σε δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων κρίνεται ως η βέλτιστη λύση για το διάστημα αυτό.

Δράση 1.2: Λειτουργία επειγουσών και μεταβατικών δομών στέγασης για θύματα εμπορίας ανθρώπων και επιζώσες/ ζώντες έμφυλης βίας

Η δημιουργία και λειτουργία μεταβατικών δομών φιλοξενίας για θύματα εμπορίας ανθρώπων θα προσφέρει ένα ασφαλές περιβάλλον διαμονής και εξειδικευμένες υπηρεσίες, όπως νομική συμβουλευτική, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, παιδοψυχολόγο και παιδαγωγό για τα παιδιά των θυμάτων, υπηρεσίες διερμηνείας και φύλαξη 24/7. Σκοπός της δράσης είναι η διασφάλιση

αξιοπρεπών και προστατευμένων συνθηκών διαβίωσης καθώς και η κοινωνική επανένταξη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων μέσω στοχευμένης υποστήριξης.

Η δράση αφορά επίσης την παροχή επείγουσας, βραχυχρόνιας στέγασης για ευάλωτα πρόσωπα που έχουν υποστεί έμφυλη βία ή βρίσκονται σε κίνδυνο να υποστούν βία, όπως οι επιζώσες/ζώντες έμφυλης βίας που χρήζουν άμεσης και επιτακτικής φιλοξενίας σε χώρο διαφορετικό από τον συνήθη τόπο διαμονής τους. Οι υπηρεσίες φιλοξενίας σε αυτό το πλαίσιο θα παρέχονται έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία εύρεσης θέσης σε κατάλληλη δομή (π.χ. ξενώνα κακοποιημένων γυναικών). Εντός του πλαισίου του Μνημονίου Συνεργασίας που έχει συναφθεί μεταξύ του Υπουργείου Μετανάστευσης κι Ασύλου και του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, προβλέπεται η συνεργασία της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας και της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τη διασύνδεση των δομών φιλοξενίας που λειτουργούν υπό την εποπτεία του εκάστου φορέα. Η συνεργασία αυτή αποσκοπεί στη διασφάλιση της απρόσκοπτης πρόσβασης των ωφελούμενων σε κατάλληλες υπηρεσίες και στη συντονισμένη απόκριση στις ανάγκες θυμάτων έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών.

Δράση 1.3: Λειτουργία θέσεων φιλοξενίας ενταξιακού χαρακτήρα για νεαρά ενήλικα άτομα, πρώην ασυνόδευτα ανήλικα

Η εν λόγω δράση αφορά τη λειτουργία θέσεων φιλοξενίας και λοιπών υποστηρικτικών υπηρεσιών σε νεαρά ενήλικα άτομα, ηλικίας 18 έως 21 ετών, τα οποία πριν την ενηλικίωσή τους φιλοξενούνταν ως ασυνόδευτα ανήλικα σε δομές αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας (ΚΦΑΑ, ΕΔΗΔ, Δομές Επείγουσας Φιλοξενίας,) ή της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο (ΚΥΤ, ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ).

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα περιλαμβάνουν στέγαση σε εξοπλισμένα εποπτευόμενα διαμερίσματα και παροχή ενταξιακών υποστηρικτικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης και της διασύνδεσης με φορείς παροχής επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης.

Σκοπός της λειτουργίας των εν λόγω θέσεων φιλοξενίας θα είναι η επίτευξη μιας αξιοπρεπούς διαβίωσης μέσω της στέγασής των ωφελούμενων σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, καθώς και η περαιτέρω ενίσχυση και αξιοποίηση των ικανοτήτων τους, στοχεύοντας στην ενδυνάμωση και την αυτονομία τους, έως και την πλήρη ένταξή τους διαμέσου της αυτόνομης διαβίωσής τους, την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και τη γνώση βασικών διοικητικών διαδικασιών.

Δράση 1.4: Καθιέρωση ελάχιστων προδιαγραφών και προτύπων ποιότητας για την υλοποίηση στεγαστικών προγραμμάτων και τη λειτουργία εξειδικευμένων θέσεων φιλοξενίας για ευάλωτα άτομα

Η διασφάλιση της κατάλληλης πλαισίωσης των ευάλωτων αιτούντων διεθνή προστασία που χρήζουν ειδικών συνθηκών υποδοχής, μέσω και της λειτουργίας εξειδικευμένων θέσεων φιλοξενίας, προϋποθέτει την εναρμόνιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στέγασης και προστασίας, καθώς και τη συστηματική παρακολούθηση των διαδικασιών παροχής αυτών. Αντίστοιχη πρόβλεψη θα υπάρξει

και για τα λοιπά στεγαστικά προγράμματα που θα αφορούν τον ευάλωτο πληθυσμό, όπως για παράδειγμα οι ξενώνες για ευάλωτες γυναίκες και μονογονείς μητέρες με τα τέκνα τους.

Για τον σκοπό αυτό η Γενική Γραμματεία θα καθορίσει πρότυπα λειτουργίας και παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών των εξειδικευμένων θέσεων φιλοξενίας με στόχο την υιοθέτηση ενός εναρμονισμένου πλαισίου φιλοξενίας και φροντίδας για τα ευάλωτα άτομα, το οποίο θα ανταποκρίνεται στις ειδικότερες ανάγκες προστασίας τους, διασφαλίζοντας εν γένει την ευημερία και την αξιοπρέπειά τους.

Το εν λόγω πλαίσιο θα αποτυπώνει τα παρακάτω στοιχεία:

- Τις κτιριακές υποδομές και προδιαγραφές, βάσει των οποίων θα λειτουργήσουν οι εξειδικευμένες θέσεις φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένης της δυναμικότητας των δομών, της χωρητικότητας ανά δωμάτιο, της διαθεσιμότητας ιδιωτικών και κοινόχρηστων χώρων κλπ.
- Τα προφίλ των επαγγελματιών που θα πλαισιώνουν τα ευάλωτα άτομα που θα τοποθετούνται στις εξειδικευμένες θέσεις φιλοξενίας, τους ρόλους και τις αρμοδιότητές αυτών.
- Τις παρεχόμενες υπηρεσίες εντός των διαφορετικών εξειδικευμένων στεγαστικών σχημάτων και τη διαδικασία διασύνδεσής τους με παρόχους των λοιπών κρίσιμων υπηρεσιών.
- Τους κανονισμούς και τα πρωτόκολλα που θα πρέπει να τηρούνται σε κάθε εξειδικευμένο στεγαστικό σχήμα, συμπεριλαμβανομένου του Κώδικα Δεοντολογίας των απασχολούμενων επαγγελματιών.

Σκοπός 3: Παροχή στήριξης σε ευάλωτα πρόσωπα που διαβιούν σε αστεγία ή σε επισφαλείς συνθήκες - Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ)

Στόχος 1: Δημιουργία ολοκληρωμένου μηχανισμού υποστήριξης ευάλωτων προσώπων που ζουν σε καθεστώς αστεγίας ή επισφαλείς συνθήκες

Για την επίτευξη της ουσιαστικής υποστήριξης των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που διαβιούν σε αστεγία ή επισφαλείς συνθήκες, απαιτείται η άμεση ενεργοποίηση μηχανισμών στήριξης, η διασύνδεση με τις αρμόδιες υπηρεσίες, καθώς και η εκπαίδευση των εμπλεκόμενων φορέων. Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΓΔΠΕ) θα αναπτύξει ένα συνεκτικό πλαίσιο παρεμβάσεων, το οποίο περιλαμβάνει τόσο την άμεση καταγραφή και αξιολόγηση των αναγκών των ατόμων όσο και τη διασφάλιση έγκαιρης και κατάλληλης παροχής υπηρεσιών. Μέσω αυτών, επιδιώκεται η δημιουργία ενός δικτύου προστασίας, που θα ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες των πιο ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων.

Δράση 1.1: Λειτουργία τηλεφωνικής γραμμής και διαδικτυακών εφαρμογών για την παροχή υποστήριξης σε ευάλωτα πρόσωπα

Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) θα δέχεται και θα επεξεργάζεται μέσω της τηλεφωνικής Γραμμής Εντοπισμού ή μέσω των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (εφαρμογές WhatsApp και Viber) αιτήματα παροχής στήριξης από ενήλικες ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς. Στο πλαίσιο αυτό θα αξιολογεί αρχικά την ευαλωτότητα και τις ανάγκες τους, και θα συνεκτιμά τη συνολική τους κατάσταση, έτσι ώστε να ενεργοποιείται έγκαιρα η κατάλληλη παρέμβαση.

Θα διαχειρίζεται επίσης αιτήματα παροχής υποστήριξης και καθοδήγησης σε πολίτες ή επαγγελματίες που εντοπίζουν ευάλωτα άτομα σε κατάσταση ανάγκης ή κινδύνου, συγκαταλέγοντας και αυτούς που προέρχονται από φορείς όπως νοσοκομεία, αστυνομία, κοινωνικές υπηρεσίες δήμων ή κέντρα κοινότητας. Τα αιτήματα θα καταγράφονται άμεσα, θα συλλέγονται τα βασικά στοιχεία και θα παρέχεται καθοδήγηση, εξασφαλίζοντας την έγκαιρη υποστήριξη του ευάλωτου ατόμου, συμπεριλαμβανομένης της παραπομπής σε δομή στέγασης προσαρμοσμένη στις ανάγκες του.

Για την αποτελεσματικότερη υποστήριξη των περιστατικών, θα αναπτυχθούν πρότυπες διαδικασίες παραπομπής, συνοδευόμενες από ένα σαφές πρωτόκολλο διαχείρισης, το οποίο θα καθορίζει τα βήματα που θα ακολουθούνται σε περίπτωση εντοπισμού ευάλωτου προσώπου από την αρχική καταγραφή ενός περιστατικού μέχρι την τελική αξιολόγηση της υποστήριξης που παρέχεται. Επιπλέον, θα αναπτυχθούν κατάλληλα σχεδιασμένα εργαλεία, που θα εξυπηρετούν την αποτελεσματική τήρηση των ανωτέρω πρωτοκόλλων και θα διασφαλίζουν τόσο την συνέπεια των διαδικασιών όσο και την παρακολούθηση των υποθέσεων .

Δράση 1.2: Εκπαίδευση και ενημέρωση όλων των συνεργαζόμενων φορέων για τις πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ)

Προτεραιότητα του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ), αποτελεί και η εκπαίδευση των εργαζομένων των επιχειρησιακών εταιρών του, καθώς και η ενημέρωση όλων των δραστηριοποιούμενων φορέων ως προς τις δράσεις και τις πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας του, ενισχύοντας τις δεξιότητες και τη γνώση τους στην υποστήριξη ευάλωτων ατόμων. Η εκπαίδευση καλύπτει την καταγραφή και αξιολόγηση αιτημάτων, την εφαρμογή πρωτοκόλλων παραπομπής και τη διαχείριση υποθέσεων.

Παράλληλα, για την ενημέρωση των κρατικών φορέων και των φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών σχετικά με τις νέες διευρυμένες αρμοδιότητες του Μηχανισμού που εφεξής θα υποστηρίζει και ενήλικα ευάλωτα πρόσωπα, πέραν των ασυνόδευτων ανηλίκων, θα πραγματοποιούνται τακτικές ενημερωτικές ημερίδες. Οι ημερίδες αυτές θα διοργανώνονται με τη συμμετοχή της Ελληνικής Αστυνομίας, των Διευθύνσεων Κοινωνικών Υπηρεσιών των δήμων, των κοινωνικών υπηρεσιών των νοσοκομείων, καθώς και των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου που εμπλέκονται στη διαχείριση υποθέσεων ευάλωτων προσώπων, διασφαλίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο την πλήρη ενημέρωση και τον συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Δράση 1.3: Λειτουργία Κέντρων Ημέρας ευάλωτων προσώπων ΕΜΕΑ

Η λειτουργία Κέντρων Ημέρας Υποστήριξης Ευάλωτων Προσώπων - ΕΜΕΑ σε μεγάλα αστικά κέντρα, όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη, αποτελεί σημαντική πρωτοβουλία για την υποστήριξη και

φροντίδα των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών και των ανιθαγενών που τελούν σε αστεγία ή διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες στην ενδοχώρα. Αυτές οι δομές θα λειτουργούν με τη συνδρομή εταιρίου υλοποίησης και θα έχουν ως στόχο την παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης στους ωφελούμενους, μέσω μιας πολυεπίπεδης διαδικασίας αξιολόγησης αναγκών.

Εντός των Κέντρων θα λειτουργεί διεπιστημονική ομάδα αποτελούμενη από ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και διερμηνείς, η οποία θα αξιολογεί ολοκληρωμένα τη σωματική και ψυχική υγεία των ωφελούμενων, θα καταγράφει λεπτομερές κοινωνικό ιστορικό και θα παρέχει εξατομικευμένη ψυχοκοινωνική υποστήριξη, διασφαλίζοντας ότι οι ανάγκες κάθε ατόμου αντιμετωπίζονται με συνολικό και συνεκτικό τρόπο.

Τέλος, θα παρέχονται υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής σχετικά με τη διαδικασία διεθνούς προστασίας καθώς και με ζητήματα προστασίας ευάλωτων προσώπων.

Στόχος 2: Διευκόλυνση της πρόσβασης ενήλικων ευάλωτων προσώπων σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης και υποβολής αιτήματος ασύλου

Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης θα επικεντρωθεί στην παροχή υποστήριξης προς τους ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, που βρίσκονται στον αστικό ιστό και είναι άστεγοι ή που διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες. Σκοπός του είναι να εξασφαλίσει την άμεση και ευχερή πρόσβαση και υπαγωγή τους στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας καθώς και της φιλοξενίας τους σε δομές φιλοξενίας, διασυνδέοντας τους με τους αρμόδιους φορείς.

Δράση 2.1: Λήψη παραπομπών, αξιολόγηση αιτημάτων και διασύνδεση με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

Η συγκεκριμένη δράση αποσκοπεί στη διασφάλιση της πρόσβασης ενήλικων ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που βρίσκονται στην ενδοχώρα, χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα ή τίτλο διαμονής, και επιθυμούν να υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας.

Ο ΕΜΕΑ, θα δέχεται σχετικά αιτήματα μέσω της τηλεφωνικής Γραμμή Εντοπισμού, και, μετά από αξιολόγηση των στοιχείων, θα παραπέμπει τα πρόσωπα στις αρμόδιες αρχές, για την υπαγωγή και ολοκλήρωση των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης. Ειδικότερα, ο ΕΜΕΑ θα επικοινωνεί με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, θα ενημερώνει το ευάλωτο άτομο για την περιφερειακή δομή της ΥΠΥΤ στην οποία μπορεί να μεταβεί και η ΥΠΥΤ θα ειδοποιείται για την άφιξή του, ώστε να ενταχθεί στον πληθυσμό των διαμενόντων.

Στόχος 3: Δημιουργία δικτύου παραπομπών για την υποστήριξη των ειδικών αναγκών των ενήλικων ευάλωτων προσώπων που βρίσκονται σε καθεστώς αστεγίας ή διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες

Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) θα αναλάβει κεντρικές δράσεις, όπως η διεξαγωγή έρευνας πεδίου για την μελέτη, ανάλυση και βαθύτερη κατανόηση των αναγκών των ευάλωτων ατόμων και η καταγραφή τάσεων που αφορούν την αστεγία. Παράλληλα, θα προχωρήσει σε χαρτογράφηση των υφιστάμενων υπηρεσιών υποστήριξης (υγείας, ψυχοκοινωνικής και νομικής στήριξης) και θα αξιολογήσει τη δυνατότητα κάλυψης των αναγκών τους, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για τη συνεχιζόμενη και αποτελεσματική διαχείριση των περιστατικών.

Δράση 3.1: Έρευνα πεδίου για την κατανόηση, την αποτύπωση αναγκών και την καταγραφή τάσεων των ευάλωτων προσώπων σε αστεγία

Η διεξαγωγή ποιοτικής έρευνας πεδίου σε συνεργασία με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, που περιλαμβάνει ατομικές ή ομαδικές συνεντεύξεις, θα συμβάλει καίρια και με συστηματικό τρόπο: α) στην παρατήρηση και καταγραφή των συνθηκών και των παραγόντων επικινδυνότητας του συγκεκριμένου πλαισίου στο οποίο βρίσκονται άτομα σε αστεγία, β) στην καταγραφή του μεγέθους του πληθυσμού στόχου σε αστεγία και των αναγκών του, γ) στην κατανόηση των λόγων για τους οποίους άστεγα άτομα δεν έχουν απευθυνθεί στις αρχές για να ενταχθούν στο σύστημα υποδοχής ή έχουν απομακρυνθεί από αυτό και δ) στην ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης μέσω της επαφής και συζήτησης με στόχο το ευάλωτο πρόσωπο να καταστεί ορατό στο Κράτος και να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική διαχείριση των άμεσων αναγκών του.

Δράση 3.2: Χαρτογράφηση υπηρεσιών και αξιολόγηση κάλυψης αναγκών των ευάλωτων προσώπων

Αναπόσπαστο κομμάτι της δημιουργίας ενός ολοκληρωμένου δικτύου παραπομπών αποτελεί η πλήρης, συνεχής και αποτελεσματική χαρτογράφηση των υφιστάμενων δομών και φορέων παροχής υπηρεσιών υγείας, ψυχοκοινωνικής στήριξης, κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας, αλλά και νομικής υποστήριξης. Επιπροσθέτως, η επισήμανση τυχόν περιορισμών ως προς την πρόσβαση ή τη λήψη υπηρεσιών, καθώς και η παρακολούθηση τυχόν μεταβολών που ενδέχεται να προκύψουν στο μέλλον σχετικά με τις προϋποθέσεις παροχής τους. Η χαρτογράφηση θα συμβάλει καθοριστικά στην αποτελεσματική διαχείριση των υποθέσεων των ευάλωτων προσώπων.

Σκοπός 4: Ενίσχυση του μηχανισμού εντοπισμού, αξιολόγησης και προστασίας ευάλωτων προσώπων υπό διοικητική κράτηση

Στόχος 1: Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας εντοπισμού και ενίσχυση της υποστήριξης ευάλωτων προσώπων υπό διοικητική κράτηση

Με γνώμονα το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τις επικείμενες αλλαγές του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, καθίσταται κρίσιμη η στενή συνεργασία των αρμόδιων αρχών και

υπηρεσιών για την προστασία των ευάλωτων προσώπων σε όλα τα στάδια των διαδικασιών. Κεντρικός στόχος είναι ο έγκαιρος και αποτελεσματικός εντοπισμός τους, ανεξαρτήτως της διαδικασίας στην οποία υπάγονται, και η παροχή κατάλληλης προστασίας και υποστήριξης που θα ανταποκρίνεται στις ειδικές ανάγκες τους. Η ενσωμάτωση της έννοιας της ευαλωτότητας σε όλα τα επιμέρους στάδια των διαδικασιών υποδοχής, ασύλου και διοικητικής κράτησης θεωρείται ως ουσιαστικής σημασίας για τη δημιουργία ενός ολιστικού πλαισίου υποστήριξης. Άτομα που παρουσιάζουν ευαλωτότητες πρέπει να βρίσκονται σε συνθήκες που εξασφαλίζουν τη διατήρηση της σωματικής και ψυχικής τους υγείας και ευημερίας, μέσω παροχής της απαραίτητης φροντίδας. Παράλληλα, σύμφωνα με το ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο, η ύπαρξη ειδικών αναγκών υποδοχής και ευαλωτοτήτων δεν συνεπάγεται μόνο αυξημένες εγγυήσεις κατά την κράτηση αλλά δύναται και να αποκλείει την επιβολή του μέτρου της κράτησης όταν αυτή θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο τη σωματική ή την ψυχική υγεία του ατόμου.¹¹ Συνεπώς, καθίσταται ιδιαίτερης σημασίας ο καθορισμός σαφούς και συνεκτικής διαδικασίας για τον εντοπισμό τυχόν ειδικών αναγκών, την ατομική αξιολόγηση της κατάστασης κάθε προσώπου και την κατάλληλη μεταχείριση των ευάλωτων ατόμων, σε συνδυασμό με την αντίστοιχη εκπαίδευση των επαγγελματιών που εμπλέκονται σε οποιοδήποτε από τα ανωτέρω στάδια. Για την ενίσχυση της υποστήριξης αυτών των προσώπων, θα δοθεί έμφαση και στη διάθεση προσαρμοσμένου ενημερωτικού υλικού καθώς και στην πρόσβαση σε εξειδικευμένη νομική συνδρομή κι εκπροσώπηση.

Δράση 4.1: Υποστήριξη στην ανάπτυξη διαδικασίας εντοπισμού, αξιολόγησης και μεταχείρισης ευάλωτων προσώπων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών υπό διοικητική κράτηση

Προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των ευάλωτων προσώπων και στο πλαίσιο της διοικητικής κράτησης, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και σχετικούς φορείς, θα αναπτύξουν διαδικασία εντοπισμού, αξιολόγησης και διαχείρισης των περιπτώσεων αυτών. Εν προκειμένω, θα αξιοποιηθούν και θα προσαρμοστούν εργαλεία που έχουν ήδη αναπτυχθεί για τις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης, προκειμένου να καθιερωθεί μια συνεκτική και ομοιόμορφη πρακτική, που θα εξασφαλίζει την έγκαιρη και ακριβή αναγνώριση των ευαλωτοτήτων, καθώς και την παροχή της αναγκαίας φροντίδας και προστασίας. Παράλληλα, καθώς η κράτηση αιτούντων αποτελεί μέτρο έσχατης ανάγκης, τίθεται ως προτεραιότητα η προώθηση και ενίσχυση της εφαρμογής εναλλακτικών της κράτησης μέτρων. Η ύπαρξη διαθέσιμων εναλλακτικών μέτρων αντί της κράτησης οφείλει να εξετάζεται σε εξατομικευμένη βάση για όλους και ιδίως στην περίπτωση ευάλωτων προσώπων είναι υψίστης σημασίας ενόψει της ειδικής ανάγκης πρόσβασης σε κατάλληλες συνθήκες και υποστήριξη ανά περίπτωση.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί τόσο στη διαχείριση περιπτώσεων με εμφανείς ευαλωτότητες, όπως άτομα με αναπηρίες ή σοβαρά προβλήματα υγείας, όσο και στη δυνατότητα εντοπισμού μη εμφανών ευαλωτοτήτων, όπως τα θύματα βασανιστηρίων ή εμπορίας ανθρώπων, άτομα με ψυχικές διαταραχές ή ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Το πλαίσιο διαχείρισης θα περιλαμβάνει ειδικότερα:

¹¹ Άρθρο 13 παρ. 1 της [Οδηγίας \(ΕΕ\) 2024/1346](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024 σχετικά με τα πρότυπα υποδοχής αιτούντων διεθνή προστασία (OJ L, 2024/1346, 22.5.2024)

- την ανάπτυξη δεικτών για την ανίχνευση ενδείξεων σχετικών με ευαλωτότητες και ειδικές ανάγκες υποδοχής,
- τη διαδικασία εξατομικευμένης αξιολόγησης των αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής ώστε να μην κρατούνται σε περίπτωση που η κράτηση θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο τη σωματική ή ψυχική τους υγεία,
- την ανάπτυξη πρωτοκόλλου, εργαλείων και οδών παραπομπής με στόχο την παρακολούθηση των αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής, την παροχή έγκαιρης και επαρκούς υποστήριξής τους και τη διασύνδεσή τους με σχετικές υπηρεσίες.

Δράση 4.2: Ανάπτυξη και προσαρμογή υλικού πληροφόρησης για πρόσωπα με ειδικές ανάγκες υποδοχής υπό διοικητική κράτηση

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της ενημέρωσης που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των αιτούντων διεθνή προστασία και της διασφάλισης συστηματικής πληροφόρησης για άτομα με ειδικές ανάγκες υποδοχής, προβλέπεται δράση για την ανάπτυξη προσαρμοσμένου και προσβάσιμου ενημερωτικού υλικού, σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία και την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Το υλικό, θα ανταποκρίνεται ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή, στις ανάγκες ευάλωτων προσώπων και θα περιλαμβάνει πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αιτούντων διεθνή προστασία, καθώς και για τη δυνατότητα πρόσβασης σε δωρεάν νομική καθοδήγηση, συνδρομή και εκπροσώπηση, σύμφωνα με το ισχύον ενωσιακό πλαίσιο¹².

Για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας, το ενημερωτικό υλικό θα προσαρμόζεται ως προς τη γλώσσα και τη μορφή, ώστε να διατίθεται σε διαφορετικές γλώσσες και να είναι διατυπωμένο με απλό, σαφή και εύληπτο τρόπο. Παράλληλα, θα αξιοποιεί προσβάσιμα μέσα επικοινωνίας, όπως οπτικοακουστικό περιεχόμενο, ηχητική ενημέρωση και παρουσίαση στη νοηματική γλώσσα, καθώς και μορφές κατάλληλες για άτομα με αναπηρίες ή δυσκολίες κατανόησης. Το περιεχόμενο θα διαμορφώνεται σε συνεργασία με συναρμόδιους φορείς και θα επικαιροποιείται περιοδικά ή σε περίπτωση μεταβολών στο θεσμικό ή διαδικαστικό πλαίσιο.

¹² Άρθρο 15 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση.

Πυλώνας II: Ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε υπηρεσίες και υποστήριξη στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους

Η ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε υπηρεσίες και η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για την ουσιαστική προστασία και υποστήριξή τους. Η πρόσβαση αυτή δεν περιορίζεται στην κάλυψη των ειδικών αναγκών τους, αλλά αποσκοπεί και στη διασφάλιση ισότιμων όρων συμμετοχής. Στο πλαίσιο του Πυλώνα II, προωθείται η συγκρότηση ενός συνεκτικού και συμπεριληπτικού πλαισίου παροχής υπηρεσιών, που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες πολιτών τρίτων χωρών σε ευάλωτη θέση, διασφαλίζοντας τη συνέχεια, τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων φορέων.

Οι δράσεις, βασισμένες στις αρχές της ισότητας και της μη διάκρισης προωθούν πολιτικές συμπεριληψής, ένταξης, εξάλειψης εμποδίων και ανάπτυξης μηχανισμών που προάγουν την αυτονομία και τη συμμετοχή τους. Μέσα από την ενίσχυση της συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τη βελτίωση της πρόσβασης σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και την προώθηση της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης, ο Πυλώνας II επιδιώκει να δημιουργήσει ένα προστατευτικό και ενταξιακό περιβάλλον, ικανό να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων ομάδων. Παράλληλα, δίνεται ξεχωριστή έμφαση στην πρόσβασή σε νομική συμβουλευτική, συνδρομή και εκπροσώπηση για υποθέσεις ευάλωτων προσώπων (π.χ. θύματα έμφυλης βίας), στη διασφάλιση της απόλαυσης των βασικών δικαιωμάτων των προσώπων η αίτηση διεθνούς προστασίας των οποίων έχει απορριφθεί, καθώς και στην ενίσχυση του εντοπισμού και της προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, βασανιστηρίων και κάθε μορφής βίας.

Σκοπός 1: Δημιουργία ενός συνεκτικού και συμπεριληπτικού πλαισίου πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποστήριξης για την άσκηση των δικαιωμάτων των ευάλωτων προσώπων

Στόχος 1: Υποστήριξη και διασύνδεση ευάλωτων προσώπων με υπηρεσίες και προγράμματα ένταξης στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας

Η διασύνδεση των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών με υπηρεσίες ένταξης αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ομαλή μετάβασή τους στην αυτονομία και την ανεξάρτητη διαβίωση δια της συμμετοχής τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας. Η προαγωγή της κοινωνικής ένταξης των ευάλωτων πολιτών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος ενός ολιστικού πλαισίου προστασίας και εξασφάλισης βιώσιμων και μακροπρόθεσμων λύσεων για τη ζωή τους. Συχνά τα ευάλωτα πρόσωπα αντιμετωπίζουν πολλαπλά και σύνθετα εμπόδια στην προσπάθειά τους να ενταχθούν κοινωνικά και οικονομικά, τα οποία δεν περιορίζονται μόνο στην άγνοια της ελληνικής γλώσσας, αλλά συνδέονται και με επιπλέον παράγοντες που εμποδίζουν ή δυσχεραίνουν την πρόσβασή τους στις διαθέσιμες προνοιακές και ενταξιακές υπηρεσίες και προγράμματα.

Η πρόσβαση σε υπηρεσίες ένταξης, όπως είναι η παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών, συμπεριλαμβανόμενης ειδικά και πρωτίστως της ελληνομάθειας, η επαγγελματική καθοδήγηση και κατάρτιση, η ψυχοκοινωνική υποστήριξη, είναι απαραίτητη για την άμβλυνση αυτών των εμποδίων και την ενίσχυση της αυτονομίας τους. Η διασύνδεση με αυτές τις υπηρεσίες πρέπει να γίνεται με έναν συντονισμένο και εξατομικευμένο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ευάλωτου προσώπου.

Τέλος, η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών αποτελεί βασική συνιστώσα της κοινωνικής τους ένταξης και απαιτεί μια προσέγγιση σε τοπικό επίπεδο, ώστε να αξιοποιούνται οι δυνατότητες των δήμων και των τοπικών φορέων. Μέσω της στενής συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους τοπικούς κοινωνικούς και επαγγελματικούς φορείς, καθίσταται δυνατή η ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων υποστήριξης, η διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κατάρτισης και απασχόλησης, καθώς και η προώθηση βιώσιμων ευκαιριών ένταξης στην αγορά εργασίας.

Δράση 1.1: Διασύνδεση και ενδυνάμωση συνεργασιών με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους τοπικούς φορείς για την υποστήριξη, κοινωνική ένταξη και πρόσβαση στην εργασία των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών

Η ενίσχυση της συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους τοπικούς φορείς αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την αποτελεσματική υποστήριξη των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών. Στο πλαίσιο αυτό, η Γενική Γραμματεία θα εγκαθιδρύσει μηχανισμούς για τη διασύνδεση και τον συντονισμό με τις δομές και τις υπηρεσίες των δήμων, όπως τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ), με στόχο τη βελτίωση των μηχανισμών εντοπισμού, παραπομπής και υποστήριξης.

Τα ΚΕΜ είναι ένας σημαντικός θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς αποτελούν το τοπικό σημείο αναφοράς για την ενημέρωση, εξυπηρέτηση και δικτύωση του μεταναστευτικού/προσφυγικού πληθυσμού των δήμων με άλλες κοινωνικές, και όχι μόνο, υπηρεσίες και προγράμματα. Οι εν λόγω δομές αποτελούν Παραρτήματα των Κέντρων Κοινότητας των Δήμων, συμβάλλουν στην πρόσβαση σε βασικά αγαθά και παρέχουν πολλές υπηρεσίες κάτω από την ίδια στέγη, όπως: ενημέρωση, υποστήριξη, συμβουλευτική και παραπομπή του μεταναστευτικού/προσφυγικού πληθυσμού για την εξυπηρέτηση διαφόρων αιτημάτων του.

Παράλληλα, θα δοθεί έμφαση στην επιμόρφωση και ενδυνάμωση του προσωπικού των τοπικών υπηρεσιών, όπως των ΚΕΜ, σε ζητήματα εντοπισμού και διαχείρισης ευάλωτότητας, καθώς και στην ανάπτυξη κοινών εργαλείων και διαδικασιών συνεργασίας, που θα διασφαλίζουν την έγκαιρη και στοχευμένη υποστήριξη των ωφελούμενων.

Η δράση αυτή εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ενδυνάμωσης των τοπικών μηχανισμών κοινωνικής προστασίας και προώθησης της ένταξης, μέσω της ανταλλαγής τεχνογνωσίας, της διασύνδεσης με προγράμματα εκπαίδευσης και ελληνομάθειας, απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης, και της υποστήριξης των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ως προς την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους και την απρόσκοπτη πρόσβαση σε υπηρεσίες.

Η προώθηση της κοινωνικής ένταξης συνδέεται άρρηκτα με την οικονομική ενδυνάμωση και την πρόσβαση στην απασχόληση, ως βασικά στοιχεία της αυτονομίας των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών. Στο πλαίσιο αυτό, θα δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη συνεργασιών και πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο, που θα ενισχύουν την επαγγελματική τους ένταξη και συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Οι παρεμβάσεις αυτές θα περιλαμβάνουν δράσεις επαγγελματικής συμβουλευτικής και υποστήριξης για την αναζήτηση εργασίας, την ανάπτυξη μηχανισμού σύζευξης προσφοράς και ζήτησης μέσω δημιουργίας καταλόγου συνεργαζόμενων εργοδοτών, καθώς και τη συμμετοχή στη διοργάνωση «Ημερών Καριέρας» (*job fairs*) και άλλων δράσεων διασύνδεσης με επιχειρήσεις και φορείς απασχόλησης.

Στόχος 2: Διασφάλιση της πρόσβασης στην ιατρική φροντίδα για ευάλωτα πρόσωπα

Η διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών στην ιατρική φροντίδα αποτελεί βασική προτεραιότητα. Η πρόσβαση αυτή περιλαμβάνει τόσο την δυνατότητα λήψης υπηρεσιών υγείας αλλά και την άρση των γλωσσικών και πολιτισμικών εμποδίων που συχνά δυσχεραίνουν την αποτελεσματική φροντίδα. Μέσω της ανάπτυξης μηχανισμού υποστήριξης και μηχανισμού διαπολιτισμικής επικοινωνίας και υποστήριξης προάγεται η ουσιαστική και χωρίς αποκλεισμούς πρόσβαση. Οι παρεμβάσεις αυτές αποσκοπούν στην διαμόρφωση ενός συμπεριληπτικού πλαισίου, ικανού να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων ομάδων, ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζουν τους φορείς υγείας, ενισχύοντας την ικανότητά τους να παρέχουν ποιοτική και προσαρμοσμένη φροντίδα σε όλα τα επίπεδα.

Δράση 2.1: Υποστήριξη πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας

Για την ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών στην υγειονομική περίθαλψη, προβλέπεται η ανάπτυξη ενός μηχανισμού υποστήριξης ο οποίος περιλαμβάνει:

- Υπηρεσίες διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης και διερμηνείας, τόσο δια ζώσης, όπου είναι εφικτό, όσο και μέσω τηλεδιάσκεψης ή τηλεφώνου, ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνία ασθενών και ιατρικού προσωπικού, να εξασφαλίζεται η σωστή λήψη ιστορικού, η κατανόηση συμπτωμάτων και οδηγιών πρόληψης και θεραπείας. Οι διαπολιτισμικοί μεσολαβητές λειτουργούν ως γέφυρες μεταξύ ασθενών και φορέων υγείας, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών τρίτων χωρών και συμβάλλοντας στην παροχή φροντίδας προσαρμοσμένης στις πολιτισμικές τους ιδιαιτερότητες.
- Ενημέρωση και πολιτισμική ευαισθητοποίηση του προσωπικού υγείας, ώστε να κατανοείται το πλαίσιο των ασθενών και η φροντίδα να παρέχεται με σεβασμό στις διαφορετικές πολιτισμικές αξίες και στις ιδιαίτερες συνθήκες που καθιστούν τα άτομα ευάλωτα ή χρήζοντα ειδικής υποστήριξης.
- Ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών και πρωτοκόλλων επικοινωνίας, που περιλαμβάνουν καθοδήγηση για τη χρήση διαπολιτισμικών μεσολαβητών/διερμηνέων, οδηγίες για επικοινωνία με ασθενείς με περιορισμένη γνώση γλώσσας, κατευθυντήριες γραμμές για πολιτισμικά ευαίσθητη επικοινωνία, και διαδικασίες συντονισμού και καταγραφής επικοινωνίας, εξασφαλίζοντας συνέχεια και συνέπεια στην παροχή υπηρεσιών.

Στόχος 3: Παροχή έγκαιρης, έγκυρης και ολιστικής ενημέρωσης προς ευάλωτα πρόσωπα και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για θέματα ευαλωτότητας

Η έγκαιρη, έγκυρη και ολιστική ενημέρωση των ευάλωτων προσώπων σε σχέση με τα δικαιώματά τους και τις υπηρεσίες που τους αφορούν συνιστά ένα από τα βασικότερα βήματα για την πρόσβαση σε αυτά. Η πρόσβαση σε σαφείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες είναι απαραίτητη για την άσκηση των δικαιωμάτων τους και την αξιοποίηση από μέρος τους των διαθέσιμων υπηρεσιών. Για τον σκοπό αυτό, αξιοποιούνται σύγχρονα μέσα επικοινωνίας και τεχνολογικές λύσεις, διασφαλίζοντας ότι η ενημέρωση φτάνει σε όλα τα ευάλωτα άτομα, ανεξαρτήτως γλωσσικών, πολιτισμικών ή άλλων εμποδίων. Ταυτόχρονα, μέσω της ευαισθητοποίησης της κοινωνίας, και ιδιαίτερα των παιδιών και των νέων, πάνω σε θέματα ευαλωτότητας, ενισχύεται η κοινωνική συνοχή, καλλιεργείται ο σεβασμός στη διαφορετικότητα και προάγεται η αλληλεγγύη προς τα άτομα που αντιμετωπίζουν συνθήκες ευαλωτότητας.

Δράση 3.1: Αναβάθμιση της ηλεκτρονικής πύλης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου που αφορά την προστασία ευάλωτων προσώπων

Η αναβάθμιση της ηλεκτρονικής πύλης στοχεύει στη βελτίωση της προσβασιμότητας και της πληροφόρησης για τα ευάλωτα πρόσωπα, προωθώντας ανθρωποκεντρικές και προσβάσιμες ψηφιακές υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.

Ένα από τα βασικά στοιχεία αυτής της αναβάθμισης είναι η δημιουργία ενημερωτικού υλικού, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της Γενικής Διεύθυνσης Πληροφορικής και Επικοινωνιών, που θα παρέχεται σε διάφορες γλώσσες, καλύπτοντας τις ανάγκες των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών. Το υλικό αυτό θα προσφέρει κατανοητές πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις διαθέσιμες υπηρεσίες, με απλό και εύληπτο ύφος. Επιπλέον, για να εξασφαλιστεί η προσβασιμότητα του υλικού σε αναλφάβητα άτομα ή άτομα με δυσκολίες ανάγνωσης, θα διατίθεται και σε μορφή βίντεο με αφήγηση και υποτιτλισμό.

Οι αρμόδιες αρχές θα παραπέμπουν στο ενημερωτικό υλικό της πύλης, ενισχύοντας την έγκαιρη ενημέρωση των αιτούντων άσυλο από την πρώτη στιγμή που υπαχθούν στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης. Παράλληλα θα διατίθενται πληροφορίες και για ευάλωτους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, με τρόπο αναλυτικό και προσαρμοσμένο στην περίπτωση τους.

Οι πληροφορίες θα δομούνται με τρόπο που να λαμβάνεται υπόψη τόσο το διοικητικό στάδιο ή το νομικό καθεστώς του προσώπου όσο και οι ειδικές ανάγκες που απορρέουν από την ευαλωτότητα του, διασφαλίζοντας σαφή και προσαρμοσμένη πληροφόρηση.

Δράση 3.2: Λειτουργία ψηφιακής πλατφόρμας όπου θα αποτυπώνονται όλες οι παρεχόμενες υπηρεσίες

Η δημιουργία μιας ψηφιακής πλατφόρμας στον ιστότοπο του Υπουργείου αποτελεί ένα δυναμικό εργαλείο για την καταγραφή και την καλύτερη διασύνδεση των ευάλωτων ατόμων με τις υπηρεσίες που τους αφορούν. Η πλατφόρμα θα επικαιροποιείται τακτικά σε συνεργασία με τους αρμόδιους

φορείς και θα περιέχει αναλυτικές πληροφορίες για κάθε διαθέσιμη υπηρεσία ανά περιοχή, εξασφαλίζοντας την εύκολη πρόσβαση των πολιτών τρίτων χωρών.

Η πλατφόρμα θα προσφέρει τη δυνατότητα εύρεσης των υπηρεσιών βάσει γεωγραφικής τοποθεσίας και θα παρέχει πληροφορίες για τις διαθέσιμες υπηρεσίες καθώς και του τρόπου πρόσβασης σε αυτές, ανάλογα με τις ανάγκες των ευάλωτων ατόμων και την τοποθεσία τους. Θα παρέχεται πληροφόρηση σε πολλές γλώσσες, διευκολύνοντας την ενημέρωση των επαγγελματιών, αλλά και των ευάλωτων προσώπων και τη διασύνδεσή τους με τις απαραίτητες υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους. Για τον σκοπό αυτό, δύναται να αξιοποιούνται σύγχρονες τεχνολογίες και εργαλεία ενισχυμένα με τεχνητή νοημοσύνη, σε εναρμόνιση με τον Κανονισμό της ΕΕ για την Τεχνητή Νοημοσύνη.

Η ανάπτυξη και ενσωμάτωση αυτών των τεχνολογικών μέσων, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών, θα αποτελέσει σημαντικό βήμα προς τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου ψηφιακού περιβάλλοντος για την υποστήριξη ευάλωτων προσώπων, εξασφαλίζοντας άμεση, έγκυρη και προσιτή ενημέρωση και υποστήριξη σε πραγματικό χρόνο.

Δράση 3.3: Εκστρατεία ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα και τις υπηρεσίες για ευάλωτα πρόσωπα με τη χρήση διαφόρων μέσων

Η εκστρατεία ευαισθητοποίησης έχει ως στόχο τη διασφάλιση ότι τα δικαιώματα και οι υπηρεσίες που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα γίνονται κατανοητά από το σύνολο των ενδιαφερομένων, δηλαδή τόσο από τα άτομα που είναι ευάλωτα όσο και από τους φορείς που συνεργάζονται και παρέχουν υπηρεσίες σε αυτά. Μέσω της χρήσης πολυγλωσσικών αφισών που θα τοποθετηθούν, πέρα από τις δομές φιλοξενίας, σε κομβικά σημεία, όπως νοσοκομεία, αστυνομικά τμήματα, ΚΕΠ, ΚΕΜ και Κέντρα Κοινότητας, η καμπάνια θα αναδείξει τα δικαιώματα των ευάλωτων ομάδων και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Οι αφίσες θα έχουν έντονα οπτικά στοιχεία και απλά, κατανοητά μηνύματα, με στόχο τη μεγιστοποίηση της κατανόησης και την προβολή των θεμάτων που αφορούν την προστασία και τα δικαιώματα των ευάλωτων ατόμων. Η εκστρατεία θα συνεισφέρει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης της κοινωνίας για τα ζητήματα των ευάλωτων ομάδων, μέσω της κατανόησης των δικαιωμάτων τους. Ειδικότερα, προβλέπεται υλικό εστιασμένο στην αναγνώριση των διαστάσεων του φαινομένου της βίας, της εμπορίας ανθρώπων και εν γένει της εκμετάλλευσης της ευάλωτης θέσης. Για ζητήματα αναπηρίας, θα ενισχυθεί η συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία και φορείς, ενώ με το περιεχόμενο του υλικού ευαισθητοποίησης (π.χ. αφίσες ή βίντεο) έμφαση θα δίνεται στην ύπαρξη ή μη εμποδίων στην πρόσβαση ενός ατόμου στις υπηρεσίες και κατ' επέκταση στην άσκηση των δικαιωμάτων του.

Οι εκστρατείες ενημέρωσης θα περιλαμβάνουν και τη διοργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, αλλά και βιωματικών ασκήσεων που εισάγουν το κοινό σε θέματα όπως η μεταναστευτική και προσφυγική διαδρομή, οι κίνδυνοι αυτής και οι πολλαπλές ευαλωτότητες. Για όλα τα ανωτέρω θα αξιοποιηθεί και η εμπειρία και οι καλές πρακτικές άλλων κρατών ή ευρωπαϊκών οργανισμών.

Τέλος, στο πλαίσιο της εκστρατείας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την εμπορία ανθρώπων, η πολυεπίπεδη παρέμβαση της Γενικής Γραμματείας κρίνεται ιδιαίτερα καθοριστική, καθώς θα συμβάλει ενεργά στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου, απευθυνόμενη με εξειδικευμένο τρόπο σε διαφορετικές ομάδες πληθυσμού. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση φοιτητών και σπουδαστών, καθώς και στην εκπαίδευση εργοδοτών σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια. Παράλληλα, θα ενισχυθούν εκπαιδευτικές δράσεις για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων στις εφοδιαστικές αλυσίδες, ενισχύοντας τη συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Δράση 3.4: Ευαισθητοποίηση παιδιών και εφήβων

Στόχος της δράσης είναι η ευαισθητοποίηση παιδιών σχολικής ηλικίας μέσα από ενημερωτικές εκστρατείες, σε συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς σε θέματα διαπολιτισμικότητας, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φύλου, καταπολέμησης αρνητικών στερεοτύπων, μισαναπηρισμού, ρητορικής μίσους, διακρίσεων, καθώς και βιωματικές δραστηριότητες για την ισότητα των φύλων. Οι εκστρατείες θα απευθύνονται σε εφήβους άνω των 12 ετών, σε συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

Δράση 3.5: Δημιουργία, διανομή και προώθηση ενημερωτικού υλικού για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα, την συμπερίληψη και την κοινωνική ένταξη

Μέσω της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης τόσο του τοπικού πληθυσμού όσο και του πληθυσμού στόχου, η δράση εντάσσεται στο πλαίσιο της πρόληψης, αποσκοπώντας στην αναγνώριση και αποτροπή της κλιμάκωσης φαινομένων διάκρισης και στην αμφισβήτηση ρατσιστικών και έμφυλων στερεοτύπων. Παράλληλα, μέσω της προώθησης των αξιών της έμφυλης ισότητας, του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και της κουλτούρας συμπερίληψης, επιδιώκει να ενισχύσει την κοινωνική ένταξη, να προστατεύσει από την εκμετάλλευση και να προάγει τη διαφορετικότητα και την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Το ενημερωτικό υλικό θα καλύπτει θέματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των διαστάσεων του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας, των χαρακτηριστικών και της έκφρασης φύλου, καθώς και την κοινωνική ένταξη, την απαγόρευση των διακρίσεων και του σεβασμού στη ποικιλομορφία.

Το υλικό θα απευθύνεται τόσο σε άτομα που διαμένουν σε δομές φιλοξενίας, όσο και σε εκείνα που ζουν σε αστικές και αγροτικές περιοχές, καθώς και στο ευρύ κοινό των τοπικών κοινωνιών. Σκοπός της δράσης είναι η δημιουργία, διανομή και προώθηση του ως άνω υλικού μέσω δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Στόχος 4: Πρόσβαση σε νομική συμβουλευτική, συνδρομή και εκπροσώπηση

Η πρόσβαση σε έγκυρη και εξειδικευμένη νομική υποστήριξη αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ευάλωτων ατόμων, ειδικά σε συνθήκες όπου αντιμετωπίζουν αυξημένες νομικές προκλήσεις. Στόχος είναι η παροχή εστιασμένης νομικής συμβουλευτικής και

εκπροσώπησης, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων τους και η ισότιμη πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη.

Δράση 4.1: Παροχή εξειδικευμένης νομικής συμβουλευτικής και εκπροσώπησης σε ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν σε δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και σε ευάλωτα πρόσωπα υπό διοικητική κράτηση

Η σχεδιαζόμενη δράση προβλέπει την παροχή εξειδικευμένης νομικής συμβουλευτικής και εκπροσώπησης σε ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν σε δομές φιλοξενίας αρμοδιότητας ή εποπτείας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (ΚΥΤ, ΚΕΔ, ΕΔΠΦΑΑ κ.α.) και σε ευάλωτα πρόσωπα υπό διοικητική κράτηση. Στόχος είναι να αντιμετωπιστούν οι ιδιαίτερες νομικές ανάγκες αυτών των ατόμων, παρέχοντάς τους έγκυρη νομική στήριξη, με επίκεντρο την προστασία των δικαιωμάτων τους και την επίλυση των κρίσιμων ζητημάτων που τους αφορούν.

Η παροχή των υπηρεσιών θα γίνεται μέσω δικηγόρων από ειδικό Μητρώο, οι οποίοι θα δύνανται να επισκέπτονται τις δομές φιλοξενίας προκειμένου να έρθουν σε επαφή με ευάλωτα άτομα που έχουν ανάγκη νομικής συνδρομής. Περαιτέρω, σε περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο, θα πραγματοποιούνται συνοδείες σε αρχές, φορείς και υπηρεσίες (Αστυνομικά Τμήματα, Δικαστήρια, Ληξιαρχεία κ.λπ.). Η υποστήριξη θα παρέχεται μέσω παραπομπών από προσωπικό των δομών, εξασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο ότι οι ευάλωτες περιπτώσεις θα λαμβάνουν την κατάλληλη νομική συνδρομή.

Η νομική συνδρομή θα περιλαμβάνει ενδεικτικά τις εξής μορφές νομικής υποστήριξης¹³:

- νομική συμβουλευτική,
- εκπροσώπηση ενώπιον διοικητικών αρχών κατά τις διαδικασίες υποβολής και εξέτασης αίτησης διεθνούς προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης αιτημάτων οικογενειακής επανένωσης βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 (Δουβλίνο III) και, ακολούθως, βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351 για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, και υποθέσεων δικαστικής εκπροσώπησης ενώπιον διοικητικών πρωτοδικείων,
- υποστήριξη ενώπιον αστυνομικών αρχών (π.χ. σε υποθέσεις έμφυλης βίας κατά την κατάθεση ασφαλιστικών μέτρων και μηνυτήριας αναφοράς),
- δικαστική εκπροσώπηση ενώπιον αστικών και ποινικών δικαστηρίων (ιδίως σε υποθέσεις παιδικής προστασίας, ζητήματα γονικής μέριμνας/ επιμέλειας ανηλίκων, δικαστική συμπαράσταση ενηλίκων και αίτηση ασφαλιστικών μέτρων π.χ. λόγω ενδοοικογενειακής βίας),
- υποστήριξη ενώπιον άλλων αστυνομικών ή/και διοικητικών αρχών (π.χ. ληξιαρχείων).

Ειδικότερα για τα ευάλωτα άτομα που βρίσκονται υπό διοικητική κράτηση, η παρεχόμενη νομική συνδρομή θα περιλαμβάνει μια ολιστική προσέγγιση, σύμφωνα με την Οδηγία για την Επιστροφή (2008/115/ΕΚ), τις Οδηγίες για τις Συνθήκες Υποδοχής (2013/33/ΕΕ και 2024/1346), την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και την εθνική νομοθεσία (Ν. 3386/2005, Ν. 3907/2011, Ν. 4825/2021). Στο πλαίσιο της μέριμνας για

¹³ Στην εν λόγω δράση δεν θα περιλαμβάνονται οι ευάλωτοι αιτούντες άσυλο στους οποίους παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή στις διαδικασίες ενώπιον της Αρχής Προσφυγών, με βάση το άρθρο 76 παρ. 3 του ν. 4939/2022.

τα ευάλωτα πρόσωπα, η δράση στοχεύει στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ευάλωτων ατόμων μέσω ουσιαστικής πρόσβασης σε διαδικαστικές εγγυήσεις και κατάλληλη υποστήριξη, ενισχύοντας έτσι την ισοτιμία και την προστασία τους.

Στόχος 5: Διασφάλιση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε βασικά δικαιώματα μετά την απόρριψη της αίτησης διεθνούς προστασίας

Η προστασία και η άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως αυτά κατοχυρώνονται από το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο, πρέπει να διασφαλίζεται σε όλους ανεξαρτήτως του νομικού τους καθεστώτος. Μια ειδική κατηγορία ενδιαφέροντος είναι τα ευάλωτα πρόσωπα, των οποίων η αίτηση διεθνούς προστασίας έχει διακοπεί ή απορριφθεί και δεν δύναται για αντικειμενικούς ή υποκειμενικούς λόγους να απομακρυνθούν από τη χώρα. Η κατάσταση αυτή συμβάλλει στην έκθεση του εν λόγω πληθυσμού σε κίνδυνο δευτερογενούς ή επίκτητης ευαλωτότητας.

Δράση 5.1: Συντονισμός για την τήρηση ειδικών εγγυήσεων ευάλωτων προσώπων των οποίων η απομάκρυνση είναι ανέφικτη

Δυνάμει των άρθρων 10 και 15 του ν. 5226/2025, που ενσωματώνουν τα σχετικά άρθρα της Οδηγίας 2008/115, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών, ορίζονται συγκεκριμένες εγγυήσεις κατά το διάστημα που αναβάλλεται η αναγκαστική επιστροφή πολιτών τρίτων χωρών. Μεταξύ αυτών, είναι η παροχή επείγουσας υγειονομικής περίθαλψης και απαραίτητης θεραπευτικής αγωγής, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις και ο συνυπολογισμός των ιδιαίτερων αναγκών των ευάλωτων ατόμων. Η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία και σε συντονισμό με τα αρμόδια υπουργεία και τις αρμόδιες υπηρεσίες, θα λάβουν μέτρα για την πρόσβαση των ευάλωτων προσώπων, των οποίων η απομάκρυνση έχει αναβληθεί, στα απορρέοντα από το ενωσιακό δίκαιο δικαιώματα.

Ειδικότερα, τα μέτρα αυτά θα αφορούν:

- Σε συνεργασία με τις αστυνομικές αρχές, στη διασφάλιση της χορήγησης απόφασης αναβολής απομάκρυνσης, όταν η αδυναμία απομάκρυνσης συνδέεται με την ευαλωτότητά τους. Ειδικότερα, επιδιώκεται η δημιουργία συστηματικού μηχανισμού, με τη σύμπραξη των δημόσιων νοσοκομείων, της Ελληνικής Αστυνομίας, όλων των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου ή και άλλων αρμόδιων φορέων, για την εξασφάλιση χορήγησης απόφασης αναβολής απομάκρυνσης με τρόπο συστηματικό, σε περιπτώσεις που η αδυναμία απομάκρυνσης συνδέεται με αποδεδειγμένα σοβαρά προβλήματα υγείας, κατόπιν αξιολόγησης της κατάστασης της υγείας τους. Οι ενέργειες δεν αποσκοπούν στη καθιέρωση ειδικού «καθεστώτος ανοχής» για λόγους υγείας.
- Στην πραγματοποίηση θεσμικών παρεμβάσεων προκειμένου να είναι εφικτή η πρόσβαση των ευάλωτων προσώπων με αναβολή απομάκρυνσης στην απαραίτητη υγειονομική και θεραπευτική περίθαλψη κατά τις προβλέψεις του άρ. 33 του ν. 4368/2016.
- Στην ενίσχυση των προσπαθειών της Πολιτείας για την πραγμάτωση της υποχρέωσης παροχής των αναγκαίων μέσων για την κάλυψη των βασικών αναγκών, ιδίως των πασχόντων από σοβαρή

ασθένεια, σε περιπτώσεις που τα εν λόγω πρόσωπα αποδεδειγμένα στερούνται τα μέσα για να τις εξασφαλίσουν από μόνα τους.

- Στη δημιουργία διασύνδεσης του συγκεκριμένου πληθυσμού με υπηρεσίες για όσο διάστημα διαρκεί η αναβολή απομάκρυνσης.

Δράση 5.2: Σε συνεργασία με τις (συν)αρμόδιες υπηρεσίες, διασφάλιση της πρόσβασης του ευάλωτου πληθυσμού χωρίς προσωρινό ή οριστικό τίτλο διαμονής σε βασικά δικαιώματα συνδεδεμένα με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια

Αν και το παράρτημα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του στους νομότυπους μετανάστες, εντούτοις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων έχει επανειλημμένως διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη προκειμένου να παρασχεθεί προστασία σε πολίτες τρίτων χωρών από καταστάσεις που θα έθιγαν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Υπό το πρίσμα αυτό και λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις της ελληνικής έννομης τάξης, στο βαθμό που απορρέουν από τις διεθνείς συμβάσεις και το ευρωπαϊκό κεκτημένο, η Γενική Γραμματεία προωθεί παρεμβάσεις σε θεσμικό επίπεδο προκειμένου να ενισχυθούν οι προσπάθειες της ελληνικής Πολιτείας για μια ενιαία διασφάλιση των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών που στερούνται προσωρινών ή οριστικών τίτλων διαμονής. Απώτερος στόχος είναι οι ευάλωτοι πολίτες να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, ώστε να μην περιέρχονται σε κατάσταση εξαθλίωσης που θίγει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην θεσμική ενίσχυση της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες υγείας των ευάλωτων προσώπων, ιδίως όσων πάσχουν από χρόνιες παθήσεις, σε συνεργασία με έτερες υπηρεσίες και φορείς.

Στόχος 6: Ενίσχυση της προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, βασανιστηρίων και κάθε μορφής βίας

Η έγκαιρη ταυτοποίηση και προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, βασανιστηρίων και βίας όπως προβλέπονται στο ισχύον νομικό πλαίσιο¹⁴, αποτελεί προϋπόθεση για την αποτροπή της περαιτέρω θυματοποίησής τους και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους. Στόχος είναι η ανάπτυξη εξειδικευμένων μηχανισμών άμεσης παρέμβασης και η ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών, ώστε να παρέχεται ολοκληρωμένη προστασία και πρόσβαση σε κρίσιμες υπηρεσίες.

Βασική αρχή που διατρέχει οριζόντια όλες τις στοχευμένες δράσεις για την ενίσχυση της προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και βίας είναι η προώθηση της θυματοκεντρικής, δικαιωματοκεντρικής, ευαίσθητης ως προς το φύλο και την ηλικία προσέγγισης, λαμβάνοντας υπόψη το τραύμα του θύματος και με γνώμονα τις αρχές του ανθρωπισμού, της μη πρόκλησης (περαιτέρω) βλάβης, του

¹⁴ ΠΔ 233/2003 «Προστασία και αρωγή κατά το άρθρο 12 του ν. 3064/2002 (ΦΕΚ 248 Α') στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α του Ποινικού Κώδικα, και των άρθρων 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005» (Α' 204/28-8-2003) και ν. 3064/2002 για την «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών» (Α' 248/15-10-2002)

σεβασμού της αξιοπρέπειας και των επιθυμιών του ατόμου, της πρόσβασης στην πληροφόρηση, της μη διάκρισης, της εμπιστευτικότητας και της με επίγνωση συναίνεσης και συγκατάθεσης.

Δράση 6.1: Σύσταση κέντρων κρίσης για θύματα σεξουαλικής βίας (κατά τα πρότυπα των rape crisis centres)

Η Γενική Γραμματεία και η Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας θα συνεργαστούν για τον σχεδιασμό, τη σύσταση και λειτουργία κέντρων κρίσης για θύματα σεξουαλικής βίας (κατά τα πρότυπα των *rape crisis centres*), όπως ορίζει το άρθρο 25 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας («Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης») για την υποστήριξη θυμάτων βιασμού ή άλλης σεξουαλικής επίθεσης, τόσο αμέσως μετά την επίθεση όσο και κατά τους επόμενους μήνες ή ακόμη και έτη, ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε περίπτωσης. Τα εν λόγω κέντρα θα υποστηρίζουν θύματα βιασμού ή άλλης μορφής σεξουαλικής κακοποίησης, για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται αναγκαίο, και θα λειτουργούν πλησίον ή εντός του πλαισίου λειτουργίας των υπηρεσιών παροχής υγειονομικής φροντίδας, με σκοπό την προσφορά ιατρικών υπηρεσιών, ψυχολογικής υποστήριξης κ.α. σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και φορείς.

Δράση 6.2: Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για μορφές έμφυλης βίας κατά γυναικών πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών

Η Γενική Γραμματεία και η Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων θα διοργανώσουν ενημερωτικές εκστρατείες απευθυνόμενες στο ευρύ κοινό στην Ελλάδα, με σκοπό να προωθήσουν την καλύτερη κατανόηση των αναγκών των γυναικών και ανήλικων κοριτσιών πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν. Ενδεικτικά αναφέρονται: η έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία, ο Ακρωτηριασμός των Γυναικείων Γεννητικών Οργάνων (ΑΓΓΟ), οι καταναγκαστικοί γάμοι, η εμπορία ανθρώπων.

Δράση 6.3. Στοχευμένες παρεμβάσεις αναφορικά με την ενίσχυση της προστασίας και υποστήριξης θυμάτων βασανιστηρίων

Η Γενική Γραμματεία θα προβεί στην ανάληψη μίας σειράς πρωτοβουλιών για τον εντοπισμό, την περίθαλψη και προστασία των θυμάτων βασανιστηρίων. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτό σχεδιάζεται :

- Σε συνεργασία με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης και την Υπηρεσία Ασύλου, να δοθεί βαρύτητα στην υποστήριξη των προσπαθειών για την ανάπτυξη πρότυπης διαδικασίας εντοπισμού και αναγνώρισης θυμάτων βασανιστηρίων και μηχανισμών άμεσης παρέμβασης για την περίθαλψη και προστασία τους.
- Η χαρτογράφηση των διαθέσιμων υπηρεσιών φροντίδας για τα θύματα.
- Πρόταση αναμόρφωσης του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, ώστε να διασφαλιστεί ο έγκαιρος εντοπισμός αναγνώρισης και ταυτοποίησης, περίθαλψης και προστασίας των θυμάτων

εφαρμόζοντας την διεπιστημονική προσέγγιση με βάση τα διεθνή πρότυπα (Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης).

- Δημιουργία διεπιστημονικών ομάδων ταυτοποίησης και υποστήριξης θυμάτων βασανιστηρίων με βάση το Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης: συγκρότηση κινητής διεπιστημονικής ομάδας υποστήριξης των επαγγελματιών υποδοχής, με στόχο τον εντοπισμό, υποστήριξη και παροχή υπηρεσιών αποκατάστασης σε θύματα βασανιστηρίων και βίας.

Δράση 6.4. Ενίσχυση και συντονισμός δράσεων πρόληψης και προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Η Γενική Γραμματεία, αξιοποιώντας τα υφιστάμενα προγράμματα και τις δράσεις πρόληψης και προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, θα προβεί σε περαιτέρω ενίσχυση και συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών.

Στόχος είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων μέσω:

- της ενίσχυσης της συνεργασίας και διασύνδεσης μεταξύ δημόσιων φορέων, διεθνών οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων,
- της υποστήριξης των μηχανισμών έγκαιρου εντοπισμού και αναγνώρισης θυμάτων,
- της προώθησης κοινών πρωτοκόλλων συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών,
- της υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων για επαγγελματίες πρώτης γραμμής, όπως στελέχη υγειονομικών υπηρεσιών, κοινωνικών δομών, σωμάτων ασφαλείας, υπηρεσιών υποδοχής, καθώς και εισαγγελείς και δικαστικούς λειτουργούς, με σκοπό την ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων τους στην αναγνώριση, προστασία και υποστήριξη των θυμάτων,
- της ενίσχυσης της πρόσβασης των θυμάτων σε ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης, φροντίδας και κοινωνικής επανένταξης.

Πυλώνας III: Υποστήριξη μηχανισμού ανταπόκρισης: συντονισμός, εκπαίδευση, διαχείριση δεδομένων

Για τη διασφάλιση της συνεκτικότητας και της αποτελεσματικότητας της Στρατηγικής, κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη οριζόντιων δράσεων και μηχανισμών που θα ενισχύσουν τη συνεργασία, τον συντονισμό και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Οι παρεμβάσεις αυτές λειτουργούν υποστηρικτικά προς το σύνολο των Πυλώνων της Στρατηγικής, προάγοντας μια ενιαία και συντονισμένη προσέγγιση στην προστασία των ευάλωτων προσώπων.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Πυλώνας III επιδιώκει την περαιτέρω εδραίωση της συνεργασίας μεταξύ των φορέων, μέσω διαρθρωμένων και αποτελεσματικών δράσεων, με στόχο τη βελτίωση της διαχείρισης των υποθέσεων των ευάλωτων προσώπων, την ενίσχυση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και τη δημιουργία ενός δικτύου συνεχούς εκπαίδευσης και υποστήριξης του ανθρώπινου δυναμικού που δραστηριοποιείται στον τομέα αυτό.

Παράλληλα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός των υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου αποτελεί κρίσιμο εργαλείο για την καταγραφή, ανάλυση και αξιοποίηση δεδομένων σχετικών με την ευαλωτότητα. Μέσω της ενίσχυσης των πληροφοριακών συστημάτων και της τακτικής δημοσίευσης στατιστικών στοιχείων, προωθείται η τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής, η έγκαιρη παρέμβαση και η αποτελεσματική κοινωνική ένταξη των ευάλωτων προσώπων.

Σκοπός 1: Συντονισμός και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών και εμπλεκόμενων φορέων που δραστηριοποιούνται στην προστασία των ευάλωτων προσώπων

Στόχος 1: Σύσταση συντονιστικής ομάδας για διατομεακή συνεργασία και παρακολούθηση ζητημάτων που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα

Η αποτελεσματική προστασία και υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων προϋποθέτει στενή, συστηματική και διαρκή συνεργασία μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών και των εμπλεκόμενων φορέων. Η ύπαρξη σαφών, συντονισμένων και κοινά αποδεκτών διαδικασιών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την αποτελεσματική διαχείριση των υποθέσεων των ευάλωτων προσώπων.

Η εναρμόνιση των πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων αρχών συμβάλλει στην έγκαιρη ανταπόκριση, στην αποφυγή επικαλύψεων αρμοδιοτήτων και στην ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων των ευάλωτων ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό, η σύσταση συντονιστικής ομάδας διατομεακής συνεργασίας αποσκοπεί όχι μόνο στην παρακολούθηση των εξελίξεων και των προκλήσεων που ανακύπτουν, αλλά και στη διασφάλιση ενός δομημένου μηχανισμού ανατροφοδότησης.

Δράση 1.1: Λειτουργία α) συντονιστικής ομάδας για διατομεακή συνεργασία και β) τεχνικών ομάδων εργασίας με σκοπό την ανάπτυξη συγκεκριμένων εργαλείων, πρωτοκόλλων και υλοποίηση δράσεων σχετικών με ευάλωτα πρόσωπα

Με στόχο την ενίσχυση της διατομεακής συνεργασίας και τη διασφάλιση της συστηματικής, έγκαιρης και τεκμηριωμένης ανταπόκρισης στις ανάγκες του ευάλωτου πληθυσμού, προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία επιχειρησιακής συντονιστικής ομάδας εργασίας. Η ομάδα θα συμβάλλει στη συνεχή ανταλλαγή πληροφόρησης, την ενίσχυση της δυνατότητας των φορέων και του προσωπικού με επιχειρησιακή παρουσία στο πεδίο προκειμένου να επισημαίνουν καλές πρακτικές, κενά, προκλήσεις, και αναδυόμενες ανάγκες, που απαιτούν επικαιροποίηση κατευθύνσεων, ανάπτυξη νέων εργαλείων ή θέσπιση πρωτοκόλλων για την πλαισίωση και προστασία των ευάλωτων προσώπων.

Η ομάδα θα απαρτίζεται από τις αρμόδιες αρχές και τους εμπλεκόμενους φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προστασίας των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, των συναρμόδιων υπουργείων, των Περιφερειών και, διεθνών οργανισμών, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και λοιπών σχετικών φορέων. Θα συνεδριάζει σε τακτική βάση, ενώ θα δύναται να συγκαλείται εκτάκτως ή θεματικά, με τη συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας και του κατά περίπτωση επισπεύδοντος φορέα, ανάλογα με τα ζητήματα.

Παράλληλα, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Γενικές Γραμματείες και Διευθύνσεις, θα ενθαρρύνει και θα υποστηρίζει τη λειτουργία αντίστοιχων συντονιστικών ομάδων και σε επιχειρησιακό επίπεδο, ήτοι σε συνεργασία με δομές φιλοξενίας αρμοδιότητας της ΥΠΥΤ (ΚΥΤ, ΚΕΔ, ΕΔΠΦΑΑ), με φορείς λειτουργίας εξειδικευμένων στεγαστικών προγραμμάτων, με τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και με τα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου, με στόχο τον άμεσο συντονισμό καθώς και την επίλυση τυχόν επιχειρησιακών ζητημάτων που υπάγονται στις αρμοδιότητες των υπηρεσιών και σχετίζονται με την προστασία των ευάλωτων ομάδων.

Βάσει των συμπερασμάτων και εισηγήσεων των ανωτέρω συντονιστικών ομάδων, η Γενική Γραμματεία και οι συναρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου δύνανται να ενεργοποιούν τεχνικές ομάδες εργασίας για την επεξεργασία εξειδικευμένων ζητημάτων. Οι ομάδες αυτές θα επικεντρώνονται, μεταξύ άλλων, στην ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών, στην τυποποίηση και θέσπιση πρότυπων διαδικασιών, καθώς και στη δημιουργία υποστηρικτικού υλικού για την ενιαία πλαισίωση των ευάλωτων προσώπων.

Στόχος 2: Συμμετοχή σε διεθνή fora και διεθνοποίηση των ζητημάτων ευαλωτότητας

Η ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας από μέρους της Γενικής Γραμματείας αποτελεί βασικό εργαλείο για την προώθηση της προστασίας των ευάλωτων προσώπων. Μέσω της συμμετοχής σε διεθνείς διεργασίες, η Γενική Γραμματεία θα επιδιώξει την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και τη συμβολή στη διαμόρφωση πολιτικών που αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες των ευάλωτων ομάδων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ταυτόχρονα, έμφαση θα δοθεί στη θεσμική συνηγορία, με σκοπό την ενίσχυση των πολιτικών και θεσμικών μηχανισμών που διασφαλίζουν την προστασία των ευάλωτων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων αυτών που έχουν υποστεί βία και εκμετάλλευση.

Δράση 2.1: Συμμετοχή και ενίσχυση της παρουσίας της Γενικής Γραμματείας σε διεθνή fora και ομάδες εργασίας σχετικές με τα ζητήματα ευαλωτότητας

Στο πλαίσιο του συντονισμού και της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των φορέων που εμπλέκονται στην προστασία των ευάλωτων προσώπων, καίριας σημασίας είναι η συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας σε επίσημα όργανα, διεργασίες, διεθνή fora και ομάδες εργασίας που επεξεργάζονται ζητήματα ευαλωτότητας και καθορίζουν πολιτικές σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Μέσω της συμμετοχής σε αυτές τις διεργασίες επιδιώκεται η άμεση και συστηματική ενημέρωση της Γενικής Γραμματείας αναφορικά με τις διεθνείς εξελίξεις, τις αναδυόμενες προκλήσεις και τις τάσεις που διαμορφώνονται στον τομέα, καθώς και με τις αποφάσεις και τις πολιτικές που σχεδιάζονται ή υιοθετούνται σε διεθνές επίπεδο. Παράλληλα, η Γενική Γραμματεία συμμετέχοντας στα εν λόγω όργανα, θα συντελέσει στην ανάδειξη ζητημάτων, κενών και προκλήσεων που εντοπίζονται κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, συμβάλλοντας στη ανάπτυξη λύσεων και καλών πρακτικών.

Στόχος 3: Ενίσχυση και ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς που παρέχουν αρωγή στα θύματα εμπορίας ανθρώπων

Η Γενική Γραμματεία, δίνοντας έμφαση στην προστασία και την υποστήριξη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, ενισχύει τους υφιστάμενους θεσμούς που αφορούν την αρωγή και την προστασία τους, όπως είναι το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (ΓΕΘΕΙΣ) που συντονίζει το Εθνικό Σύστημα Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων (EMA) συμβάλλοντας ενεργά στην κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων και την Προστασία και Αρωγή των Θυμάτων 2025-2030. Παράλληλα, υποστηρίζει πρωτοβουλίες εμπλοκής επιζώντων και επιζωσών βίας και εκμετάλλευσης (*survivors*) στη χάραξη πολιτικών, όπως είναι η πρωτοβουλία του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) για τη δημιουργία ανοιχτής συμβουλευτικής επιτροπής επιζώντων και επιζωσών εμπορίας ανθρώπων. Στόχος είναι η ουσιαστική συμμετοχή τους στη χάραξη πολιτικών και η ενίσχυση της συνεργασίας με αρμόδιους φορείς για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου.

Δράση 3.1: Ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων (EMA)

Η εν λόγω δράση αφορά τις επιμέρους πρωτοβουλίες της Γενικής Γραμματείας που αποσκοπούν στην πρόληψη του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων, στην προστασία των θυμάτων και στην αποτελεσματική δίωξη των δραστών, οι οποίες υλοποιούνται στο πλαίσιο του EMA. Για τη δρομολόγηση των εν λόγω πρωτοβουλιών είναι καίριας σημασίας η ενίσχυση της συνεργασίας με το Γραφείο Εθνικού Εισηγητή (ΓΕΘΕΙΣ) και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), αρμόδιοι φορείς αντίστοιχα για την εποπτεία και διαχείριση του EMA που συστάθηκε με την ΚΥΑ 30840/2016 (ΦΕΚ Β' 3003/20-09-2016).

Δράση 3.2: Υποστήριξη στη δημιουργία ανοιχτής συμβουλευτικής επιτροπής ευάλωτων προσώπων/επιζώντων και επιζωσών βίας και εκμετάλλευσης (survivors)

Σκοπός της δράσης είναι η υποστήριξη και συνεισφορά στον σχεδιασμό του πλαισίου συγκρότησης και λειτουργίας ενός συμβουλευτικού οργάνου στο πλαίσιο του EMA, στα πρότυπα των Εθνικών Συμβουλίων Επιζώντων Εμπορίας Ανθρώπων (*National Survivors of Trafficking Advisory Councils - NSTACs*), σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ).

Τα εν λόγω συμβουλευτικά όργανα απαρτίζονται από άτομα που έχουν επιβιώσει της εμπορίας ανθρώπων και είναι αναγνωρισμένοι επαγγελματίες με ενεργό δράση στο τομέα της καταπολέμησης αυτής. Σκοπός είναι η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου μέσα από - μεταξύ άλλων - τη συμπερίληψη των επιζώντων/επιζωσών βίας και εκμετάλλευσης στη λήψη αποφάσεων και την ενεργό συμμετοχή τους στην παροχή συμβουλευτικής σχετικά με τη νομοθεσία και τις πολιτικές για την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Τα εν λόγω πρόσωπα μέσα από τη εμπειρία και την εμπειρογνωμοσύνη τους μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στις εθνικές προσπάθειες αντιμετώπισης του φαινομένου.

Σκοπός 2: Ενίσχυση γνώσεων και ικανοτήτων φορέων και επαγγελματιών για την προστασία ευάλωτων προσώπων

Στόχος 1: Αμοιβαία τεχνική υποστήριξη και εκπαίδευση εμπλεκόμενων φορέων και επαγγελματιών

Η ενίσχυση των ικανοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων και των επαγγελματιών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική ενάσκηση των αρμοδιοτήτων τους και την προστασία των ευάλωτων προσώπων. Η ανάπτυξη σύγχρονων εκπαιδευτικών εργαλείων, η δημιουργία ενός δικτύου συνεχούς εκμάθησης και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, καθώς και η αξιοποίηση της τεχνολογίας για την παροχή στοχευμένης πληροφόρησης, συμβάλλουν καθοριστικά στη διασφάλιση ποιοτικών υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, ο παρών στόχος περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την οργάνωση ψηφιακών εργαλείων με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και της διατομεακής συνεργασίας.

Δράση 1.1: Ανάπτυξη ψηφιακής εργαλειοθήκης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για ζητήματα ευαλωτότητας

Η συνδρομή της Γενικής Γραμματείας στην ανάπτυξη μιας ψηφιακής εργαλειοθήκης θα συμβάλει στην ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας και αποτελεσματικότητας τόσο του προσωπικού του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου όσο και των επαγγελματιών εν γένει που εμπλέκονται στην προστασία των ευάλωτων προσώπων. Η προτεινόμενη εργαλειοθήκη θα λειτουργήσει στη κεντρική ιστοσελίδα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και θα είναι προσβάσιμη σε όλους τους εργαζόμενους της πρώτης γραμμής και όχι μόνο, με σκοπό την παροχή ολοκληρωμένης πληροφόρησης και συνεχιζόμενης επιμόρφωσης. Η εργαλειοθήκη θα περιλαμβάνει πλήρες και

επικαιροποιημένο θεσμικό πλαίσιο καθώς και σχετικό εκπαιδευτικό υλικό με θεματικές, όπως τον εντοπισμό και προσδιορισμό ειδικών αναγκών υποδοχής και ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων των ευάλωτων πληθυσμών, την εκτίμηση ευαλωτότητας, την διαχείριση υποθέσεων με ευαλωτότητες, την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου κλπ. Θα περιλαμβάνει επίσης κατευθυντήριες οδηγίες, εκθέσεις, μελέτες περιπτώσεων και συναφή έγγραφα (οδηγοί, εγχειρίδια), που ενισχύουν την κατανόηση και την εφαρμογή των προβλεπόμενων πρωτοκόλλων προστασίας.

Δράση 1.2: Ανάπτυξη πλάνου εκπαίδευσεων για επαγγελματίες που εμπλέκονται στην προστασία ευάλωτων προσώπων

Το πλάνο αυτό στοχεύει στην ενδυνάμωση των δεξιοτήτων και της γνώσης επαγγελματιών πρώτης γραμμής, καθώς και άλλων εμπλεκόμενων υπηρεσιών που διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην έγκαιρη και αποτελεσματική προστασία των ευάλωτων προσώπων. Κατόπιν της χαρτογράφησης των αρμόδιων αρχών και εμπλεκόμενων φορέων και της εκτίμησης αναγκών σε επίπεδο εκπαίδευσεων, η Γενική Γραμματεία, θα εκπονήσει σχετικό πλάνο εκπαίδευσεων. Το πλάνο θα σχεδιαστεί και θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με τους εν λόγω φορείς και με τη συνδρομή διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, όπως τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA), καθώς και φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών. Ενδεικτικοί φορείς και υπηρεσίες στους οποίους θα γίνουν οι σχετικές εκπαυσεις είναι η Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό Σώμα, ο πάροχος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης εντός των ΠΡΟΚΕΚΑ, τα ΚΕΜ και οι κοινωνικές υπηρεσίες των νοσοκομείων. Το πλάνο εκπαίδευσεων αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα καθώς θα συμβάλει στη δημιουργία ενός συνεκτικού και αποτελεσματικού δικτύου προστασίας για τα ευάλωτα άτομα, στη καθιέρωση κοινών προτύπων λειτουργίας και στην υιοθέτηση μιας ενιαίας προσέγγισης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων, σε πλήρη εναρμόνιση με τις βέλτιστες πρακτικές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα θέματα εκπαίδευσης θα εστιάσουν, ενδεικτικά, στα εξής ζητήματα:

- Εντοπισμός και αξιολόγηση ευαλωτότητας, σχεδίαση πλάνων παρέμβασης και παραπομπής σε εξειδικευμένες υπηρεσίες.
- Διάφορες μορφές βίας (εμπορία ανθρώπων, βασανιστήρια, έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία) και διαχείριση θυμάτων.
- Δεξιότητες επικοινωνίας με ευάλωτους πολίτες, διαπολιτισμικά ζητήματα, θέματα φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.

Σκοπός 3: Συλλογή, διαχείριση και αξιοποίηση δεδομένων που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα

Στόχος 1: Αξιοποίηση και επέκταση υπαρχόντων πληροφοριακών συστημάτων για την καταγραφή, συλλογή και διαχείριση δεδομένων σχετικά με ευάλωτα πρόσωπα

Η χρήση ψηφιακών μέσων και ο ψηφιακός μετασχηματισμός των κρατικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, δημιουργεί νέες δυνατότητες

για τη καταγραφή, ανάλυση και αξιοποίηση δεδομένων σχετικά με τον ευάλωτο πληθυσμό, με γνώμονα μια στοχευμένη και αποτελεσματική ανταπόκριση στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες του. Οι δράσεις που ακολουθούν αποσκοπούν στην στρατηγική αξιοποίηση των δεδομένων, η οποία διέπεται από σαφείς αρχές, όπως η αναγκαιότητα, η αναλογικότητα και η προστασία των προσωπικών δεδομένων, στη διασφάλιση της διαφάνειας και της στοχευμένης υποστήριξης των ευάλωτων προσώπων.

Δράση 1.1: Αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τη συλλογή δεδομένων σχετικών με ευάλωτα πρόσωπα

Αποσκοπώντας στην αποτύπωση μιας λεπτομερούς, ποσοτικής και ποιοτικής εικόνας σχετικά με το σύνολο των ευάλωτων προσώπων, των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και αναγκών τους καθώς και των προκλήσεων στο πλαίσιο προστασίας τους, ειδικά όσων διαβιούν σε αστεγία ή επισφαλή στέγαση, αλλά και όσων βρίσκονται υπό διοικητική κράτηση, η Γενική Γραμματεία θα αξιοποιήσει κάθε πρόσφορο μέσο και διαθέσιμο πόρο πληροφόρησης, για την ταχεία συλλογή δεδομένων.

Στο πλαίσιο αυτό, θα χρησιμοποιηθούν τα σχετικά στοιχεία που τηρούνται στα Πληροφοριακά Συστήματα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Υπουργείου διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την προστασία των προσωπικών δεδομένων των ευάλωτων προσώπων αλλά και την διαβαθμισμένη πρόσβαση σε αυτά.

Τα δεδομένα αυτά θα χρησιμοποιηθούν για:

α. την αποτύπωση σε πραγματικό χρόνο της κατάστασης του ευάλωτου πληθυσμού που υπάγεται στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας ώστε να υπάρχει πλήρης και ακριβής εικόνα των αναγκών και των τάσεων,

β. τον σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση προγραμμάτων και πολιτικών προστασίας και υποστήριξης, διασφαλίζοντας ότι οι δράσεις ανταποκρίνονται στις ανάγκες του εν λόγω πληθυσμού

γ. την δημοσίευση στατιστικών στοιχείων, αναφορών και εκθέσεων που αφορούν τον ευάλωτο πληθυσμό, καθώς και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για τις δράσεις που υλοποιούνται,

δ. την αξιοποίηση τους σε όλα τα εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή fora, ως εργαλείο τεκμηριωμένης άσκησης πολιτικών σχετικά με την κατάσταση του ευάλωτου πληθυσμού στη χώρα και τις ακολουθούμενες πολιτικές,

ε. τη συμβολή στην ανάπτυξη εργαλείων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους εμπλεκόμενους φορείς και προσωπικό, ενισχύοντας την κοινή επιχειρησιακή εικόνα και ενιαία προσέγγιση στην διαχείριση σχετικών ζητημάτων και υποθέσεων.

Δράση 1.2: Δημοσίευση στατιστικών στοιχείων και περιοδικών αναφορών

Στο πλαίσιο της αξιοποίησης δεδομένων καθώς και της αποτύπωσης των εξελίξεων και δράσεων που σχετίζονται με τους ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με τη

Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, θα δημοσιεύει στατιστικά στοιχεία και περιοδικές αναφορές, φροντίζοντας να αποτυπώνει μεταβολές καθώς και ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα. Οι αναφορές θα περιλαμβάνουν τη συστηματική παρακολούθηση των παραμέτρων που επηρεάζουν την κατάσταση των ευάλωτων πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό, θα παρέχονται κρίσιμες πληροφορίες για τα ευάλωτα πρόσωπα, σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης.

Δράση 1.3: Σύνταξη ερευνητικών εκθέσεων ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με μορφές βίας κατά ευάλωτων προσώπων

Οι εκθέσεις θα εστιάζουν στις μορφές βίας που συναντώνται πιο συχνά στους ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών εντάσσοντας τη διάσταση της ευάλωτης ως παράγοντα που αυξάνει τον κίνδυνο έκθεσης και θυματοποίησης. Τα ευρήματα θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέρος ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού, αλλά και ως δείκτες για την εκτίμηση αναγκών και τον σχεδιασμό ολοκληρωμένων προγραμμάτων προστασίας του πληθυσμού στόχου.

Δράση 1.4: Συμμετοχή στην ανάπτυξη και ενεργή συμμετοχή στο Παρατηρητήριο Μετανάστευσης και Ασύλου (ΠΜΑ)

Στο πλαίσιο του Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής για το 2025 και της εξειδίκευσης των στόχων του για το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, η Γενική Γραμματεία θα συμμετέχει ενεργά στην δημιουργία του Παρατηρητηρίου Μετανάστευσης και Ασύλου (ΠΜΑ) με σκοπό την ανάδειξη ζητημάτων σχετικών με τα ευάλωτα πρόσωπα. Η σύσταση και λειτουργία του Παρατηρητηρίου αποτελεί μεταρρύθμιση η οποία αναμένεται να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη παρακολούθηση των μεταναστευτικών ροών, μέσω της συλλογής των απαραίτητων δεδομένων.

Στόχος 2: Ενίσχυση μηχανισμών παρακολούθησης, αξιολόγησης και ανατροφοδότησης των προγραμμάτων και δράσεων που υλοποιούνται

Για την περαιτέρω διασφάλιση της ποιότητας των παρεμβάσεων και των παρεχόμενων υπηρεσιών, την κάλυψη των αναγκών των ευάλωτων προσώπων και την αποτελεσματική χρήση των πόρων, απαιτείται η ανάπτυξη εργαλείων παρακολούθησης και ανατροφοδότησης των δράσεων των αρμόδιων φορέων. Στο πλαίσιο αυτό, η διυπηρεσιακή συντονιστική επιτροπή θα ορίσει θεματική τεχνική επιτροπή για τη δημιουργία και υλοποίηση των σχετικών εργαλείων και μηχανισμών μέσω κοινών ασκήσεων.

Παράλληλα, θα θεσπιστεί μηχανισμός ανατροφοδότησης από ευάλωτα πρόσωπα, μέσω του οποίου τα ευάλωτα πρόσωπα θα μπορούν να παρέχουν σχόλια και παρατηρήσεις σχετικά με τις δράσεις που τους αφορούν. Ο μηχανισμός θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες διαφορετικών ομάδων, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, όπως η ηλικία, το φύλο και άλλα χαρακτηριστικά, ώστε να διασφαλίζεται η συμπερίληψη και η ισότιμη συμμετοχή τους στον

σχεδιασμό και την αξιολόγηση των δράσεων. Η λειτουργία του μηχανισμού θα συνοδεύεται από ρητές εγγυήσεις εμπιστευτικότητας και ανωνυμίας.

Δράση 2.1: Ανάπτυξη εργαλείου για παρακολούθηση συνθηκών, υπηρεσιών και εγγυήσεων στις δομές υπό την αρμοδιότητα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο

Η Γενική Γραμματεία θα συγκεντρώσει τα υπάρχοντα εργαλεία, τις προτυποποιημένες διαδικασίες εντοπισμού και αξιολόγησης ευαλωτότητας και τους σχετικούς δείκτες που θα αναπτυχθούν μέσα από τις δράσεις που περιγράφονται στον Πυλώνα I και II. Παράλληλα, θα συστηματοποιήσει τις προβλέψεις του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου και του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο εξετάζοντας πώς αυτές ενημερώνουν το φάσμα των υπηρεσιών και δράσεων. Ακολούθως, σε συνεργασία με την ΓΓΥΑΑ και τους φορείς της συντονιστικής επιτροπής θα καταρτιστεί διευρυμένος και προσαρμοσμένος ανά δομή, τοποθεσία και τύπο υπηρεσίας, μηχανισμός παρακολούθησης, αξιοποιώντας και εμπλουτίζοντας τα υπάρχοντα εργαλεία και καλές πρακτικές για την παρακολούθηση, εποπτεία και αξιολόγηση όλων των υπηρεσιών και δράσεων που απευθύνονται στα ευάλωτα πρόσωπα.

Ο μηχανισμός θα υποστηρίζει τις διαδικασίες της ΓΓΥΑΑ στις δομές υποδοχής αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ) και θα διασφαλίζει την εναρμόνιση του συνόλου των εξειδικευμένων προγραμμάτων φιλοξενίας ευάλωτων προσώπων με τα πρότυπα ποιότητας που θα αναπτυχθούν. Για τη βέλτιστη εφαρμογή, απαιτείται η συνεργασία των συμβαλλόμενων φορέων, ενώ θα αναπτυχθεί ειδική διαδικασία υποστήριξης και παρακολούθησης της προόδου αυτών προς την πλήρη εναρμόνισή τους με τα πρότυπα.

Ενδεικτικά, ο μηχανισμός θα περιλαμβάνει τις παρακάτω συνιστώσες:

- Ανάπτυξη εργαλείου αξιολόγησης και επιτόπιας συλλογής δεδομένων.
- Τακτικές ή/και έκτακτες επισκέψεις στις δομές και στους χώρους φιλοξενίας.
- Ανάπτυξη εργαλείων ανατροφοδότησης (π.χ. ομάδες εστιασμένης συζήτησης, ερωτηματολόγια) που θα χρησιμοποιούνται από τους επαγγελματίες για τη συλλογή παρατηρήσεων και σχολίων από τους ωφελούμενους.
- Σύνταξη αναφορών και διαμοιρασμός σχολίων με τους εμπλεκόμενους φορείς.

Δράση 2.2: Δημιουργία μηχανισμού ανατροφοδότησης από ευάλωτα πρόσωπα

Για την περαιτέρω διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και ποιότητας των προγραμμάτων, δράσεων και σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων, είναι κρίσιμη η συμμετοχή και η ανατροφοδότηση των ίδιων των ευάλωτων προσώπων. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται πως ο σχεδιασμός ανταποκρίνεται στα συμφέροντα και δικαιώματα του πληθυσμού-στόχου, καλύπτει υπάρχουσες και εντοπίζει αναδυόμενες ανάγκες, ενώ παρέχεται η δυνατότητα στους λήπτες των υπηρεσιών να συμμετέχουν σε διάλογο σχετικά με τα θέματα που τους αφορούν και να υποβάλουν προτάσεις που θα διευκολύνουν την αντιμετώπιση προκλήσεων και ζητημάτων που ανακύπτουν.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή/και άλλες κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές και φορείς, θα διαμορφώσει ένα μηχανισμό ανατροφοδότησης που θα καλύπτει πρόσβαση σε υπηρεσίες, δικαιώματα, παροχές, συνθήκες υποδοχής, τις υπάρχουσες ανάγκες καθώς και την ανάδυση νέων, τα προτεινόμενα πεδία προσαρμογής και αναδιαμόρφωσης των δράσεων. Ο μηχανισμός θα απευθύνεται οριζόντια στους ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών και ανιθαγενείς, είτε διαμένουν εντός είτε εκτός δομών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, καθώς και σε όσους εντάσσονται σε άλλα εξειδικευμένα στεγαστικά προγράμματα για ευάλωτα πρόσωπα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Υπηρεσίες και φορείς που εμπλέκονται στην προστασία και υποστήριξη ευάλωτων πληθυσμών

Δημόσιες αρχές, υπηρεσίες και ανεξάρτητες αρχές

- Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου:
 - Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης (ΓΓ Μεταναστευτικής Πολιτικής)
 - Υπηρεσία Ασύλου και Αρχή Προσφυγών (ΓΓ Μεταναστευτικής Πολιτικής)
 - Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΓΓ Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο)
 - Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Υπηρεσιακή Γραμματεία)
 - Υπεύθυνος Προστασίας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
- Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων [Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ)]
- Υπουργείο Παιδείας [Δομές Υποδοχής και Εκπαίδευσης Προσφύγων]
- Υπουργείο Υγείας (Νοσοκομεία – κοινωνικές υπηρεσίες)
- Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας [Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Γ.Γ.Ι.Α.Δ.), ΓΓ Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας]
- Υπουργείο Εξωτερικών (Γραφείο Εθνικού Εισηγητή)
- Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
- Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής – Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή
- Συνήγορος του Πολίτη
- Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
- Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) / Κέντρα Κοινότητας
- Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ)
- Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και πληροφόρησης
- Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων
- Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) (ΝΠΔΔ)

Άλλοι

- Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ)
- Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)
- Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF)
- Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ)
- Συμβούλιο της Ευρώπης

- Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG HOME)
- Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG Reform)
- Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA)
- Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC)
- Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ)
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (EMN)
- Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας
- Εθνικό Συμβούλιο για την Καταπολέμηση του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας
- Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών
- Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων των Δήμων της χώρας
- Μεταναστευτικές και Προσφυγικές Κοινότητες
- Κέντρο Συντονισμού για θέματα Μεταναστών και Προσφύγων (ACCMR)

2. Θεσμικό πλαίσιο για την προστασία ευάλωτων προσώπων

1.1 Διεθνές και περιφερειακό

- Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Καθεστώς των Προσφύγων
- Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Παιδιών ενάντια στη Σεξουαλική Εκμετάλλευση και τη Σεξουαλική Κακοποίηση
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την Εμπορία Παιδιών, την Παιδική Πορνεία και την Παιδική Πορνογραφία
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας
- Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεως κατά των Γυναικών
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και Προαιρετικό Πρωτόκολλο

1.2 Ευρωπαϊκή Ένωση

- Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Οδηγία 2013/32 σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)
- Οδηγία 2013/33/EU σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση)
- Οδηγία 2011/95 σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας.
- Κανονισμός 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας)
- Κανονισμός 603/2013 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013.
- Οδηγία 115/2008 σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.
- Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου
- Οδηγία (ΕΕ) 2024/1712 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2024 για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της
- Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Οκτωβρίου 2012 για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαisiού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου
- Οδηγία (ΕΕ) 2014/1385 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Μαΐου 2014 για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας

Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο

- Οδηγία 2024/1346 σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση)
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ

- Κανονισμός 2024/1351 για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών 767/2008 (VIS), 2017/2226 (EES), 2018/1240 (ETIAS) και 2019/817

1.3 Εθνικό

- Ν. 5226/2025, Αναμόρφωση πλαισίου και διαδικασιών επιστροφών πολιτών τρίτων χωρών Λοιπές ρυθμίσεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.
- Ν. 4939/2022, Κύρωση Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών.
- Ν. 5038/2023, Κώδικας Μετανάστευσης
- Ν. 4960/2022, Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας και Πλαίσιο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων
- Νόμος 3655/2008 Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις
- Ν. 4604/2019, Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας
- Ν. 4531/2018, Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας
- ΥΑ 553695/2023 (ΦΕΚ 7533/Β'/31.12.2023) Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών
- ΥΑ 13/13532/2020 (ΦΕΚ 5272/Β'/30.11.2020) Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας Δομών Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που λειτουργούν με μέριμνα της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης
- Εγκύκλιος 06.06.2022 για «Εναρμόνιση Διαδικασιών Φιλοξενίας και Προστασίας στις Δομές της Ηπειρωτικής Ελλάδας».
- ΥΑ Υ1.Γ.Π.οικ.92490/2013, Πρόγραμμα ιατρικού ελέγχου, ψυχοκοινωνικής διάγνωσης και υποστήριξης και παραπομπής των εισερχομένων χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα υπηκόων τρίτων χωρών σε δομές πρώτης υποδοχής
- ΥΑ 1140/2019 ΥπΠροΠο, Περιορισμός Κυκλοφορίας των Αιτούντων Διεθνή Προστασία
- Ν. 4478/2017, [...] Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της Απόφασης - Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρώπης

1.4. Εθνικές Πολιτικές / Στρατηγικές

Σχέδια δράσης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

- Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, 2024¹⁵
- Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, 2025
- Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, 2026¹⁶

Συνέργειες με λοιπές στρατηγικές

- Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, 2019¹⁷
- Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη αιτούντων άσυλο και δικαιούχων διεθνούς προστασίας, 2022¹⁸
- Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2022¹⁹
- Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, 2022²⁰
- Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων²¹
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας 2020-2023²²
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025²³

¹⁵ Διαθέσιμο εδώ: <https://gscg.gov.gr/wp-content/uploads/2023/12/%CE%A5%CE%9C%CE%91-%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%A3%CF%8D%CE%BD%CE%BF%CF%88%CE%B7-%CE%95%CE%A3%CE%94-2024-1.pdf>

¹⁶ Διαθέσιμο εδώ: <https://migration.gov.gr/esd/>

¹⁷ Διαθέσιμη εδώ: <https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2020/05/%CE%926-%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE-2019.pdf>

¹⁸ Διαθέσιμη εδώ: <https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2022/09/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%88%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B7-%CE%99%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82-2022.pdf>

¹⁹ Διαθέσιμη εδώ: <https://ypergasias.gov.gr/wp-content/uploads/2022/08/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%88%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%9C%CE%B5%CE%AF%CF%89%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%A6%CF%84%CF%8E%CF%87%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82-.pdf>

²⁰ Διαθέσιμη εδώ: <https://migration.gov.gr/ethniki-stratigiki-asynodeyton-anilikon/>

²¹ Διαθέσιμη εδώ: <https://www.primeminister.gr/wp-content/uploads/2021/06/ethniki-statigiki-gia-thn-isothta-ton-loatki.pdf>

²² Διαθέσιμη εδώ: <https://moj.gov.gr/wp-content/uploads/2021/01/Ethniko-Sxedio-Drasis-kata-tou-Ratsismou-kai-tis-Misallodoxias-final-cover.pdf>

²³ Διαθέσιμο εδώ: <https://opengov.gr/minlab/wp-content/uploads/downloads/2021/07/%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%A6-2021-2025.pdf>

- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 2021²⁴
- Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030²⁵
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Προστασία των Παιδιών από τη Σεξουαλική Κακοποίηση και Εκμετάλλευση 2022-2027²⁶

Εκθέσεις, κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικοί οδηγοί

- EUAA Strategy on Vulnerability, 2023
- Κατευθυντήριες γραμμές της EASO για τις συνθήκες υποδοχής: πρότυπα διαδικασιών και δείκτες, 2016
- Guidance on reception conditions for unaccompanied children: operational standards and indicators, EASO, 2018
- Guidance on Reception Operational standards and indicators, EUAA, 2024
- Operational Standards and Indicators on Vulnerability-related Aspects in the Asylum Procedure, EUAA, 2025
- UNHCR Greece Protection Monitoring of Refugees - Key findings 2024, 2025
- Council of Europe Action Plan on Protecting Vulnerable Persons in the Context of Migration and Asylum in Europe (2021-2025), 2021
- 2022 Inter-agency participatory assessment in Greece - Focused on people with specific needs in Greece, UNHCR, 2023
- 2023 Inter-agency Protection Monitoring of Refugees in Greece, UNHCR and partners
- AIDA Country Report: Greece 2023,
- Greek Council for Refugees (GCR) and European Council on Refugees and Exiles (ECRE), 2024
- Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics Reception, EUAA, 2024
- The Rights of Refugees and Asylum Applicants with Disabilities, 2023, ECRE
- Δικαστική ανάλυση: Κράτηση αιτούντων διεθνή προστασία στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, EUAA, 2019
- Guidelines on Alternatives to Detention, EUAA, 2024
- Διοικητική κράτηση μεταναστών και αιτούντων άσυλο, Συμβούλιο της Ευρώπης, 2023
- Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027 [COM(2020)758 final], Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020

²⁴ Διαθέσιμο εδώ: https://www.ministryofjustice.gr/wp-content/uploads/2021/12/National_Action_Plan_for_the_Rights_of_the_Child.pdf

²⁵ Διαθέσιμη εδώ: <https://amea.gov.gr/consultation>

²⁶ Διαθέσιμο εδώ: <https://www.government.gov.gr/wp-content/uploads/2023/04/%CE%95%CE%A3%CE%94-%CE%A3%CE%95%CE%9E%CE%9F%CE%A5%CE%91%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3-%CE%9A%CE%91%CE%9A%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%99%CE%97%CE%A3%CE%97%CE%A3-%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%A3-%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%A3%CE%97.pdf>